

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Serisori nefrancați în se primesc. — Manuscrispe nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele

BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthaler & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachf.,
Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Goldberger,
Eksstein Bormat, Iuliu Leopold (VII. Erzsbet-közt).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană —
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tarifa și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 35).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Ca dinșul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 194. — Anul LXIV.

Brașov, Duminecă 2 (15) Septemvrie.

1901.

De ce stau Românii la o parte?

Se tot miră adversarii limbei și ai neamului nostru, de ce Românii stau tot la o parte și de ce nu se pot hotări odată să între și ei cu trup și suflet în invălmășala luptelor de partid maghiare, de ce nu vor să ia parte la alegerile dietale, când aceste partide sunt gata a-i primi cu brațele deschise.

Se miră și nu prea, fiind-că știu ei foarte bine „mi a baj“ (unde-i buba), dăr se prefac că nu înțeleg de unde atâta îndărătnicie la Români, cu toate că mulți dintre ai lor au spus-o pe față în diferite răstimpuri, că scopul îmbrățișării, ce ni-o pun în vedere este morțea noastră națională; că ceea-ce ne cer este să ne renegăm simțul și să ne jertfim sufletul pentru „patria maghiară“ așa cum și-o închipuiesc și o voesc ei. Ba în timpul din urmă au încetat a mai vorbi chiar și de „patria comună“, căci ne privesc ca streini, cari pot fi bunî bucuroși, că sunt primiți ca umplutură în șirurile partidelor maghiare, ce stăpânesc țera.

De ce stau Românii la o parte? — Pentru-că nu pot merge înainte din cauza povoiului turbat, ce li-a tăiat calea și-i ține în loc. Nimic mai lesne de înțeles. Pe când toate partidele din țera se pot mișca liber și se pot pregăti, în liniște și neîmpiedecate, la lupta pentru exercitarea dreptului celui mai de frunte cetățenesc, a dreptului electoral, prin care se se potă valida în viața publică, — pre atunci partidul nostru național este oprit de a funcționa.

Ne întrăbă adversarii noștri, de ce nu voim să luăm parte la petrecania lor? Nu ne spun însă cum se facem ca să jucăm alături cu ei, când ne-au legat de mâni și de picioare.

Ei se miră și se ciudesc, că nu intrăm în horă, dăr se ciudesc și se turbură mai mult, căci ved, că de aceea nu ne înduplecăm, fiind-că lăvitarea lor e de cuprinsul următor:

Veniți la joc, dăr se vă presentați în „maghiarcă“. Ér noi Românii ținem prea mult la sumanul și la opinca noastră, de cât se ne putem lăpăda vre-odată de ele.

C'un cuvânt, nu-i vorba aici de activitate și pasivitate, nu-i vorba, decât se alegem ori se nu alegem, decât se intrăm în dietă ori nu, ci-i vorba de aceea, decât Românii dintre Tisa și Carpați pot ori nu să se folosescă și ei liber, ca toți ceilalți cetățeni ai statului, de dreptul lor electoral; decât pot — pe temeiul acestui drept — se se organizeze în partid și se și-l valideze cum se cuvine, ca Români ce sunt, ce vor să fiă și să rămână, ori nu?

Prin aceea, că se pun piedeci Românilor în exercitarea drepturilor lor și li-se calcă libertatea cetățenescă și constituțională prin ordonanțe volnice ministeriale, cari sunt și ađi în vigóre, pe lângă, că este susținută și legea electorală excepțională tot numai în contra Românilor, — cei dela putere dau se se cunoscă clar și limpede, că scopul lor este și rămâne, de-a face cu neputință, ca Românii să și potă continua lupta lor națională pe calea legală și ca ei, în cas când ar crede de lipsă, să transplante această luptă și în dietă.

Pe Români nu-i dore de aceea cum își rânduiesc treburile partidele maghiare în dietă, ci ei vor, ca partidul lor propriu național să potă sta față cu celelalte partide, reclamând și apărând drepturile poporului prin aceleași mijloce legale, de care se pot folosi aceste. Vrând nevrând Românii trebuie să susțină dăr partidul lor propriu național. Ei nu-l pot jertfi nici-decum pentru buna pace cu adversarii lor seculari, pe câtă vreme vor să fiă și se reprezenteze o naționalitate deosebită, ale căreia interese de viață cer respectare și scut.

Cei-ce ne îndemnă să părăsim legăturile dintre noi, să ne lăpădăm de partidul și de programul nostru

național, ca să putem fi frați cu ei, ne cer un lucru imposibil, pretind să comitem cea mai mare crimă, crima sinuciderii naționale, de care potă fi capabil numai un popor decădut și desnădăduit, nu însă un popor cu atâta putere de viață și care a dat probe atât de surprinzătoare de capacitatea lui de dezvoltare, ca poporul român.

Etă despre ce mare lucru se tratăză ađi între Români și adversarii lor naționali! Aceștia din urmă, ori-cât s'ar preface, sunt înșiși pre naționaliști, decât ca se nu scie, ce însemnă iubirea de limbă și de națiune și știu foarte bine câte au pécătuțit în contra poporului român. Ceea-ce sperăză ei este, că Românii în cele din urmă se vor obosi în rezistența lor și slăbiciunile din propriile lor șiruri li vor desbina, până-ce în cele din urmă vor îngenuchia.

Dăr speranța adversarilor nu se va implini! Poporul român a început să cunoscă mai bine metehnele lor și nu va da creșământ ademenirilor, cari vor să-l înstrăineze de cauza sa sfântă și de conducătorii săi firești.

Alegători ori nealegători, Românii mai mult ca ori și când trebuie să rămână credincioși programului și hotărârilor conferențelor partidului național român.

La Clușii s'a ținut săptămâna trecută o consfătuire, la care au luat parte un număr însemnat de bărbați fruntași din sinul partidului nostru național. S'a discutat asupra atitudinii Românilor la viitorile alegeri. Resultatul se va face cunoscut încurând.

Adunarea „Asociațiunei“

De ađi într'o săptămână se va ține în Sibiu adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“.

Deja avem înaintea noastră raportul general al comitetului central pe anul 1900. Dintr'ensul vedem, că activitatea Asociațiunei pe întinsul câmp al culturai noastre, e în

progres. Ne-ar pută mulțumi pe deplin constatarea comitetului, decât am pută dice, că acest progres se face în proporțiă cu numărul și cu puterea poporului nostru. Nu suntem însă așa de fericiți de a-o pută afirma. Raportul însuși arată, că progresele, ce s'au făcut în anul trecut sunt încă prea mici, prea modeste față cu marile probleme, ce se impun acestei societăți. Așa de pildă, în ce privesce lucrarea despărțemintelor din diferitele ținuturi, prin mijlocirea cărora numai „Asociațiunea“ își potă ajunge cu succes scopul său, de-a cultiva literatura română și de-a promova cultura poporului — raportul dice: „Durere, că toate silințele de până acuma n'au fost de-ajuns pentru a pută astăđi spune, că activitatea despărțemintelor nu mai lasă mult de dorit“.

Ei bine, putem noi să fim mulțumiți cu această stare de lucruri? Nu! Nu putem și nu ne e permis să fim mulțumiți c'un progres, care lasă — cum mărturisește comitetul — încă așa mult de dorit; nu putem și nu ne e permis nici a da măcar privilegiu de a-se crede, că ne-ar mulțumi și numai în trecătun rezultat al activității „Asociațiunei“, care potă, în asemănare cu trecutul, să fiă privit ca un progres, dăr nu mai corăspunde nici într'un cas trebuințelor celor mari ale timpului, care reclamă dela noi în împrejurările date desfășurarea unei activități literare și culturale întreit și încincit mai mare ca până acuma.

Trebuie c'o și mai curând să prindă rădăcină între noi convingerea, că fără un zel deosebit, fără desfășurarea celei mai mari activități pentru realizarea scopului sublim al „Asociațiunei“, noi Românii atât de strimțorați în toate, nu vom pută satisface datoriei noastre naționale, care pretinde dela noi înainte de toate să arătăm, că în această monarhia suntem și noi un factor de cultură, de care trebuie să se țină seamă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Aron Israel.

Tragediă din viața țeranilor din Moravia.
După I. Skalka.

La pôlele Carpaților mici, într'o vale rîmăntă pe malurile riului de munte Rusava este situată parochia Hurca.

Pe malul stâng al Russavei, față 'n față cu biserica, stă o măreță casă țărănescă, ce se numesc „casa liberată“. Aici este birtul comunal.

În partea din sus a satului se află o mără mică, unde se macină bucate aprôpe numai pentru trebuințele acelei parochii.

Casa liberată și móră erau în posesiunea familiei Horac din vremuri, de cari nimeni nu-și mai aducea aminte. Pe timpul iobăgiei Horăcenii erau arendași, după-ce au scăpat de iobăgie, au cumpărat cele două scarete, devenind astfel proprietari. Plătind pe de-asupra suma de o sută de fiorini, s'au liberat și de robotă.

Etă de ce casa aceea se numia „casa liberată“.

Înainte cu cinci-șeci de ani ședea în casa liberată văduva lui Petre Horac, Hanușa Horac. Bărbatul său murise de curând și fusese încă tânăr. Din căsătoria ei fericită, din păcate însă prea scurtă, avea doi băieți: pe Petru și pe Francisc.

Țeranii cu stare mai bună din Moravia, cei cari aveau o jumătate de moșie, aveau obiceiul, să lase gospodăria moștenire celui mai mare, ér pe al doilea să-l dea la școlă se învețe, ca să se facă popă.

Casa liberată avea numai a treia parte dintr'o moșie, cu toate aceste Horăceasa jertfea mai mult pentru copiii săi, decât cei cu jumătate de moșie. Ea trimise la carte nu numai pe Francisc, dăr duse și pe Petru la școlă piariștilor din Leipnik, ca să se deprindă cu limba nemțescă. După ce isprăvise acolo patru clase, îl aduse acasă și-l puse la gospodăria. Francisc se duse dela școlă piariștilor la gimnasiul din Olmütz, să învețe acolo, ca să ajungă popă, după cum doria mamă-sa.

Trecuseră două-șeci de ani dela mórtea lui Petre Horac. Anii dintăit erau pen-

tru văduva lui, nisce ani grei. Ea trebuia să ducă singură într'ega economiă, ca să fiă în toate părțile, să alerge, să îndemne, ba să pună chiar și ea însași mâna. Tote acestea însă le făcea cu plăcere, căci scia, că le face pentru cei doi băieți harnici și frumoși ai ei. De când aduse pe Petrea dela școlă, îi mergeau lucrurile mai ușor, căci Petrea era tare muncitor. Horăceasa putea să și odihnescă acum câte puțin și să se gândescă cu drag la viitorul copiilor săi.

Petrea, în adevăr, făcea mare bucuriă mamei sale. Când se apuca de trebă, era așa de îndemănat, încât ori cine se uita cu drag la el, dăr și Francisc făcea bucuria mamei, căci era sirguitor și la sfârșitul fiecărui an aducea dela școlă un testimoniu eminent. De bună-semă, că din an în an învățătura lui Francisc înghiția mai mulți bani și Petru dicea adese-ori cătră mă-sa: „Iubită mamă, mie mi-se pare, că Francisc nu cruță banii așa ca noi, altminteri nu i-ar trebui atâta amar de bănet. Eu cred, că e cam ușurel“.

Horăceasa îl lua vecinic în apărare pe Francisc al său: „Că acuma-i student mare, trebuie să se îmbrace cum se cade, să aibă

tot-déuna schimburi curate; apoi băiatul crește și i-o fi fiind mai des fôrme și trebuie să mănânce mai des băiatul mamei“. Așa vorbea Horăceasa și-i trimetea mereu bani și bani. Decă recolta era bună, atunci nu se simția, dăr era de unde, și Horăceasa cruța banii, lucru mare, și-și jertfea cea din urmă groșiță, numai ca să și vadă odată visul cu ochii, să vadă pe Francisc al ei slujind la altarul Domnului și să-i vadă predicând din amvon.

Cei din urmă doi ani însă au fost reii. Ploi, piétră, revărsări și rugina au stricat sémăntăturile și recolta nu era mai multă, decât să ajungă pentru trebuința casei și pentru biruri. Francisc însă scia în fiă-care lună după bani și éra ban. O lună înaintea examenului sosi dela Francisc o nouă scrisóre, în care cerea chiar o sută de fiorini!

Francisc sciea în scrisóra sa: „Dragă mamă! Nu te supăra, că-ți scriu ceva neplăcut. A trebuit să-mi cumpăr pentru examen un rând de haine, apoi mai aveam și ceva datorii, pe cari trebuia să le plătesc înainte de vacanță. Era să-ți scriu să-mi trimeti acești bani, din norocire însă întâlnii pe jupânul Israel în fața gimnasiului

Nu se p^ote ajunge însă la un astfel de rezultat, pe câtă vreme nu-și va împlini fie-care din noi pe deplin datoria sa de a promova pe cât numai este o puțință, scopurile Asociațiunii. Aici este cheia problemei, a căreia deslegare ni-se impune. Trebuie ca toți cu toții să contribuim, fie-care după poziția și după capacitatea sa cu câte o petricică la înălțarea marelui edificiu. Să nu așteptăm totul numai dela aceia, cari stau în fruntea societății și a despărțimintelor. Unul său doi, său de ce nu pot face, ori cât de zeloși ar fi, ceea-ce pot face o sută său o miie, lucrând în unire și bună înțelegere. Unul pe altul trebuie să ne încurajăm și să ne indemnăm la lucrare tot mai spornică. Atunci va crește și numărul membrilor „Asociațiunii“ nu cu câte o sută, ci cu sutele și cu miia la an.

Măsurătorul cel mai sigur pentru interesul cu care este îmbrățișată o societate, este frecvența adunărilor ei. Dela modul cum va fi cercetată adunarea generală a „Asociațiunii“ se va pute conchide la zelul și însuflețirea membrilor ei pentru înaintarea literaturii române și a culturii poporului român.

Este deci nu numai o datoriă, ci și o cestiune de onore națională să ia parte cât mai mulți membrii la adunarea generală. Nu de mult au avut întruniri culturale Slovacii din Ungaria și Sașii ardeleni. Sperăm firm, că adunarea „Asociațiunii“ noastre nu va rămâne înderțul acestor întruniri și va mărturisi viu înaintea țării și a lumii alipirea și iubirea nestrămutată a poporului român de limba și de cultura sa românescă.

Mai este această adunare generală de-o deosebită importanță pentru-că la ordinea zilei a ședințelor ei e pusă și alegerea presidentului, a vice-presidentului și a comitetului central. Nu trebuie să mai spunem, că alegerea conducerii este de cea mai mare însemnătate pentru meritul și dezvoltarea societății.

Să nu pregete deci membrii „Asociațiunii“ a-se înfățișa în număr cât mai mare la adunarea de Sâmbăta viitoare, dovedind ast-fel, că sunt conșcii de frumosa și înălțătorea chemare, ce o au.

Revista politică.

Mare și sgomotosă mișcare e acum în țera întregă. După închiderea și disolvarea dietei din Peșta, a urmat îndată fixarea termenului

pentru *nouele alegeri dietale generale*. Ele se vor face în zilele dela 2—11 Octomvrie st. n. Zilele acestea s'a publicat în f^oia oficială ungară un autograf pre înalt, prin care dieta cea nouă e convocată pe ziua de 24 Octomvrie, și în același număr al numitei foi s'a publicat și ordonanța ministrului ungarăsc de interne, cuprindând măsurile privitoare la cestiunea, cum se se facă alegerile. De-odată cu acesta a intrat în vigore și legea despre *judicatura curiei* în afacerile electorale, lege adusă în 1899 și care cuprinde dispozițiunii însemnate cu privire la casurile când cutare alegere său mandat pot fi nimicite.

Candidații la deputația umblă acum în ruptul capului prin cercuri, alături de ei și după ei corteșii electorali alergă în drépta și 'n stânga să câștige pentru ómenii lor voturile alegătorilor, și pe când se petrec toate acestea, tot mai mult crește bănuiala, că contrar tuturor așteptărilor, nici alegerile de față nu vor fi libere și curate. Cei mai mulți dintre Maghiari privesc cu mară îngrijiri la cele ce se vor întâmpla peste vr'o 2—3 săptămâni. Acestor îngrijiri le dă expresiune o f^oie guvernamentală din Peșta scriind între altele: „Prin alegerile libere nu s'au liberat (!) numai drepturile cetățenești, ci s'au deslântuit și patimile, cari tot-deuna sunt incalculabile, când masele mari ale poporului ajung în contact unele cu altele. . . Puține țări sunt în Europa, în cari se pâlpe în ascuns atâtea patimi năbușite ca în Ungaria. Aici sunt pasiunile naționaliste și confesionale, paralele cu invidia pentru pâne și cu amărăciunile miseriei. Aici sunt patimile marelui *șovinism*, cari adese-ori își află cel mai cutezat cult al speranțelor în rëndurile celor deșperați. Aici sunt patimile intereselor de clasă și de ocupațiune“.

Éta așa-dér multime de întrebări, cari vor pune la grea probă în zilele alegerilor încercarea lui Szell de a face în Ungaria ceea-ce n'a mai încercat până acum nimeni a face, adecă alegeri „libere“ și „curate“. Dér să-i vedem pe supremațiștii ungaru la lucru. Și până atunci noi credem, că faptele îi vor desminti și vor da o nouă dovadă, că într'un stat poliglot, care însă e condus prin omnipotența unei singure rase, nu p^ote să iese învingător principiul libertății și al dreptății.

Despre *visita Țarului*, ce o face acum în Franca, mult s'a scris prin

diare. Se scie, că după înjghebară triplei alianțe între Austro-Ungaria, Germania și Italia, republica franceză vedându-se amenințată, a încheiat și ea alianță cu Rusia. Alianța aceasta însă în timpul din urmă se cam slăbise, când éta, că vedem din nou pe Țarul Nicolae II mergând în Franca. În drumul său însă se oprește la Danzig, face revistă asupra flotei germane, prânșesce pe vaporul „Hohenzollern“ împreună cu împăratul Wilhelm și se întărește și mai mult prietenia veche, ce există între Rusia și Germania. „Ce-o fi asta?“ se întrebă mulți și p^ote nu greșesc, când răspund tot ei, că Țarul vré să mijlocască o apropiere între Germania și Franca. După 30 de ani, Franca a început să cam uite dezastrul ce l'a suferit la Sedan și pentru prima-ora soldații franceși au luptat alătura cu soldații germani, când cu răscolă Boxerilor din China. Fiind însă tot reviste pe mare, se crede, că acesta ar fi și un fel de demonstrația contra Angliei, care este cea mai mare putere marină, având 564 de vapore de război. Cele trei puteri la olaltă au și ele 809 de vapore, cari unite la un loc ar pute la cas de nevoie să strimtorască pe Anglia. În tot cazul întâlnirea din Danzig (10 Sept) între Nicolae și Wilhelm și pe urmă visita ce se va face zilele acestea în Franca, sunt de mare importanță politică. Se asigură însă, că politica aceasta este politica păcii.

Față de asigurările unor diare și agenții oficiose parisiene, că *conflictul franco-turc* e pe cale de a-se aplana prin cea mai bună înțelegere. „Matin“ crede a scie, că acest incident nu numai că nu se va aplana încurând, ci se va însăpri în chip și mai simțitor.

După informațiunile numitului diar, Sultanul ar fi acum mai puțin dispus ca ori când, ca să cedeze; din contră va respinge ori-ce înțelegere, ori-ce aranjament făcut cu binele. Afară de acesta, suveranul Turciei nu e absolut de loc neliniștit, de-orece e convins, că atitudinea sa față de Franca va fi aprobată de una din marile Puteri europene și că ambasadorul acestei Puteri i-ar fi dat asigurarea formală, că nu va fi silit cu forța să cedeze. Sultanul nu e îngrijit nici de plecarea ambasadorului Munir bey din Paris, nici de lipsa de supraveghere a tinerilor turci, în urma plecării ambasadorului. „Va vedea însă în curând — își

inchee „Matin“ cele spuse mai sus — că se însălă amar“.

Guvernul trances a espulsat deja din Franca pe cei doi șefi ai poliției secrete turcesci din Paris. Incurând vor fi espulsați toți ceilalți agenți secreți ai Turciei.

Din Constantinopol se semnalază o circulară, pe care ministrul bulgar de esterne Dr. Danew a adresat-o de curând reprezentanților Bulgariei în străinătate, precum și agenților comerciali bulgari acreditați în Turcia. În circulara aceasta se spune, că în viitor *guvernul bulgar nu va mai tolera în Bulgaria nici un fel de uneltire a comitetului macedonean* — uneltiri, ce ar fi contrare legilor țării, și că el e firm decis a proceda cu cea mai mare energie în contra unor noue încercări de terorizare și samovolnicie. Guvernul nu va permite în nici un chip și sub nici un pretext, ca aceste comitete să formeze un fel de stat în stat. Ele, decă voesc să mai fințeze, trebuie să procedeze conform legilor. Guvernul princiar crede, că acest mod al său de procedere, care i-se impune înainte de toate de legile țării, corăspunde cât se p^ote de bine adevăratelor și bine înțeleșelor interese ale cauzei bulgare în Turcia. În circulară sunt invitați în special agenții comerciali din Turcia europeană, ca în ori-ce ocaziune, ce li-se oferă, să facă declarațiuni în același sens, adăogând, că guvernul bulgar își înțelege îndatoririle și drepturile în ce privește interesele comune și ei (reprezentanții bulgari) să se silească deci a convinge cercurile bulgaro-macedonene despre sinceritatea acestor intențiuni.

Abia trecuse anul, dela asasinarea regelui Italiei de cătră anarchistul Bresci, și éta, că trebuie să scriem despre un *nou atentat anarchist*, comis de cătră Czolgos-Nieman împotriva președintelui Statelor Unite din America. Președintele se afla la expoziția din orașul Buffalo. Anarchistul a descărcat două glonțe de revolver asupra președintelui, cari au nimerit amândouă. Czolgos a fost arestat numai decăt și puțin alipsit de nu l'a sfășiat publicul. Președintele merge spre bine. Un glonte l'au scos doctorii, ér celalalt a rămas în corp. Nici unul n'a vătémât părți mai delicate. S'a descoperit o conjurația întregă de anarhiști, au fost arestați mai mulți, între cari și femeia *Goldmann Ema* și tipograful *Isac*. Czolgos e de origine din par-

și a fost așa de bun de mi-a împrumutat banii. Aveam nevoie de o sută de florini. Nici nu mi-a cerut obligațiune, ci s'a mulțumit cu o chitanță, că am primit suta, și spunea, că poți să-i plătești, când vrei, te așteptă și până la toamnă. Ar fi însă mai bine să-i trimiți cât mai în grabă, ori să-i trimiți pe numele meu și apoi îi voi duce eu, ér el are să-mi dea chitanța înderț“.

Petrea s^oracul și-a făcut cruce și a început să suspine: „O sută de florini! De unde să luăm noi acum o sută de florini?“ Apoi încep să ocărăscă pe Francisc, că-i un netrebnic, care nu scie cu câtă greutate să câștigă groșița, și aruncă banii pe ferăstră, numai să arete, că și el p^ote să facă, ca studenții cei bogăți.

Horăcésa cănta să îmblândescă pe Petru și să scuze pe Francisc. „Numai un lucru“, dișe ea în sfârșit, „numai un lucru nu trebuia să-l facă. Nu trebuia să împrumute banii dela jidov“.

Cine era acest jidov, Israel, care a fost așa de ușuratic, să împrumute unui student, unui băiat tiner o sută de florini?

Aron Israel avea în Olmütz o cărciumă, în care vindea balabusta sa Rebeca și fi-

că-sa Sura. El avea o altă atacere: Umbla prin sate ca negustor ambulant, neguțator de bucate și mai era și — cămătar.

El însă nu umbla prin satele bogate de pe șesul cel roditor, — cu țeranii bogăți nu pute face nici un geșeft — ci prin satele mai s^orace de prin văile Carpaților. Acolo i-se cocea grăul lui!

Pe la 1850, aprópe toate satele de prin Carpații moravieni erau încă fără jidovi, numai neguțatorul ambulant Aron Israel le fericea cu visita lui în fie-care an câte de patru-ori. Marfa o ducea cu sine într'o cărucioră, pe care o trăgea o mărțogă pécătósă. El se opria pe la birturile comunale, și se culca în grajd lângă mărțogă sa. Marfa și-o întindea în odaia cea mare a birtului în fața slugilor și a slujnicelor.

Marfa lui, în mare parte putregăiu, era compusă din felurite stoffe de bumbac, năfrâmi, dantele, pantlicii de mătasa și de lână, ace și bumbuse, degetare, copcii și ață, pipe și pungi pentru tutun cu scobitoare de pipe.

Aron nu voia să ia decăt în silă bani pentru marfa. Cu slugile și slujnicile făcea esclusiv numai negoț de schimb. El primia

păr de cal și de porc, óse și haine vechi, cânepă, în și tot felul de bucate. Dér el sciea, că slugile și slujnicile le furau dela stăpân și necumoscându-le valórea, primesc pentru ele, ce le dá el.

Dér și pe bietele țerance sciea el să le adimenescă la neguțatoria cu schimbul. Acestea îi aduceau ouă, unt, brânză și bucate și căpétau a schimb nisce nimicuri, ce nu valorau a de cea parte din ceea-ce le storsese jupânul.

Cel mai bun geșeft îl făcea el însă cu țeranii. El le cumpăra primăvara bucatele, pe cari ei se obligau a i-le furnisa abia în toamnă. Prețul îl determina el însuși, în schimb însă le plătea jumătate înainte. Toamna țeranii trebuiau să transporte bucatele la Leipnik său Prerau și atunci jidovul le plătea din jumătate cealaltă a prețului o parte în bani, ér pentru rest le dádea vin, bere, rachiú și tot felul de ruginituri, ca: cóse, seceri, sape și lopeți, furci și furcoie de fer, și cine n'avea îi dádea și câte o pipă și jașcău cu scobitoare de pipă.

O, Aron Israel făcea bune geșefturi. Numai cu Horăcésa nu putea face Aron

nici un geșeft și așa de bucuos ar fi vrut să p^otă face și cu ea vre-o neguțatoriă. „Cocónă Haneșă“, îi dicea el de mai multe-ori pe an, „cocónă Haneșă, cât îți aduce birtul pe an? Fórté puțin. Cât îți aduce móra? Nimica, mai puțin decăt nimica! Nici măcar cheltuelile nu le poți scóte. Trečí dreptul de propinația asupra morii și vinde-mi mie móra, ori mi-o dá în aréndă și eu îți voi plăti pentru ea frumoși bani“.

Horăcésa nu pute să vadă cu ochii pe jidov și decă îl primia în gazdă, când venia, o făcea acesta numai pentru-că așa făceau toți birtașii din satele de prin Carpați, dér să facă vr'un negoț cu el și mai ales așa ceva, ce doria el, nici prin gând nu-i trecea.

Aron Israel pleca de multe, multe-ori din Hurca, fără să fi făcut vr'un geșeft cu Horăcésa. Cu toate acestea însă el nu-și pierdea speranța. Vai, cât de frumos ar fi să ajungă el morar și birtaș în parohia Hurca! „Și apoi“ își făcea el scotóla, „decăt m'oiu aședa odată în móra, atunci va fi și casa liberată a mea și jumătate din sat!“ El își bătea mereu capul, cum ar pute să indemne pe Horăcésa, să facă cu el vr'un

tea aceea a Poloniei, care astăzi aparține Germaniei.

Diarele din *Capstadt* sosite de eurând în Europa publică o nouă proclamația a Burilor, în care se fixează ziua de 8 August ca zi de mulțumită lui Dumnezeu pentru ajutorul, de care i-a împărțit în acești doi ani, în care au luptat vitejese împotriva unei puteri mult mai mari, fără să fi încă ingenunchiați.

Din Köln se telegrafază, că președintele Krüger se află bine și are nevoie de tratament medical. Krüger are convingerea, că starea Englezilor e desperată, ér Burii nu mai doresc intervenția puterilor, care ar fi tot în favorul Englezilor.

SCIRILE DILEI.

1 (14) Septembrie.

Prințul Ferdinand al României a sosit în Dolj-Miholjac alaltăieri la orele 5 și un sfert. A fost primit la gară de Majestatea Sa monarhul și de arhiducele Francisc Ferdinand, care sosiseră cu un sfert de oră mai înainte, precum și de mareșalul Beck, șeful statului major al armatei, și de reprezentanții autorităților civile. Suveranul a salutat pe prințul moștenitor al României, care purta uniforma regimentului de infanterie austro-ungar „Regele Carol al României”, în ochipul cel mai cordial, stringându-i mâna. Majestatea Sa a prezentat apoi Alteței Sale Regale pe șeful marelui stat-major general, pe ministrul Croației și pe d. Czeh. Maj. Sa luând pe prințul de braț, se îndreptă spre trăsura și fușoși pe prințul Ferdinand la locuința lui. Monarhul se duse apoi la castelul Majlak. Un public imens a salutat pe prea înalții oșpeți prin ovațiunile entusiaste. Puțin după sosirea sa, prințul Ferdinand a făcut vizită împăratului Francisc Iosif. La orele 6 seara s'a dat un prânz la Maj. Sa. Prințul Ferdinand stătea la dreapta Majestății Sale. Orașul era superb decorat. Prințul României a mers cu scop de a participa la manevrele austro-ungare.

Inmormântarea preotului Vasile Porușiu. Din părțile Almașului-mare ni-se scrie: În 5 Septembrie st. n. am avut dureră de a conduce la mormânt pe veteranul Vasile Porușiu preot și protopop-emerit, din Almașul-mare. Il cunoșteam de 35 de ani și știu, că în totă viața sa a predicat *pacca și adevărul*. Și-a iubit mult ne-mul său. Era tare mult stimat de toți. A întemeiat o familie foarte distinsă. Cel dintâi fiu este Ioan Porușiu dela consulatul României din Budapesta. — Ceilalți fii și fiice sunt toți în condiții bune și fericiți. Bărbatul acesta totă viața și-a petrecut-o în cetire, a fost — pot dice — cel dintâi

interesat în ale noastre treburi românești naționale. N'a fost nici o adunare națională, la care să nu fi luat parte. Era modest, blând întru toțiși față cu orî și cîntare prevenitor. A și avut o distincție înmormântare. Din toate comunele au fost mulți de față, apoi preoțimea fără de excepție i-a dat ultima onoare. După cum i-s'a căzut, așa i-s'a și făcut un prohod de frunte. Apoi protopopul nostru Vasiliu L. Pop a ținut o vorbire minunată în care a amintit toate faptele frumoase ale acestui iubit bărbat. Pe bătrânii bine meritați suntem datorți nu numai a-i onora, ci a-i și urma. — M. E.

Funcționarii băncilor române au pornit o acțiune în vederea formării unei reuniuni. Până acuma s'au trimis apeluri la toți funcționarii de bancă și în urma răspunsurilor sesite deja, s'a hotărât convocarea unei întruniri. Această întrunire se va ține în Clușiu, ca fiind mai la centru în ziua de 18 Septembrie st. n. — Scopul acestei întruniri este de a discuta asupra mijloacelor mai nimerite, pentru promovarea intereselor funcționarilor, ca aceștia prezentându-se ca o corporațiune solidară să pōtă lucra mai cu succes pe terenul economiei naționale. Se va discuta și chestiunea asigurării viitorului funcționarilor (crearea unui fond de pensii). Desideratele vor fi cuprinse într'un memorandum, care se va înainta congresului delegaților (directorilor) ce se va ține în ziua de 20 Septembrie.

Studentii români la Atena. Un număr de 260 de studenți români și vr'o 40 de studenți au plecat sub conducerea învățătorului profesor universitar Gr. Tocilescu în excursiune archeologică la Atena. O telegramă cu data de 12 Septembrie anunță că primirea studenților români a fost foarte caldă. Vaporul român a intrat în port, escortat de deșce vapore grecești. Primarul din Pyren și Atena a salutat pe studenți într'un discurs avântat, la care a răspuns d-l Tocilescu. Excursioniștii însoțiți de o mulțime entusiastă s'au dus pe jos la catedrală, unde s'a oficiat un „Te Deum” pentru Regele și Regina României. În cursul nopții a fost o splendidă iluminăție. Studenții români sunt îmbrățișați pretutindeni.

Concert și teatru în Ciova-montană. Ni-se scrie: Miercuri în 15 (28) August a. c. adevă la „Ador. Născătoarei de Dumnezeu” s'a ținut în Ciova-montană concert împreună cu teatru, pe cari le-a aranjat coral din loc sub conducerea învățătorului Vasile Jian. Programul a fost următorul: 1) „Paicușia mea” de V. Vasilescu, 2) „Lugojana” de I. Vidu, 3) „Cisla” de Porumbescu și a 4) „Marșul lui Mihail eroul” de I. Vidu. Toate aceste cântări au pus în uimire publicul, mai ales „Cisla” și „Marșul lui Mihail eroul” au stors aplausele publicului. Laudă d-lui învățător Vasile Jian, căci cu cea mai mare

plăcere și-a dat silințele de a învăța pe coriștii cîcoveni. După concert a urmat teatrul „Mama sóora” de Th. D. Speranță. La producțiune au luat parte aproape toți cîcovenii și mai mulți d-ni și d-ne din jur. Numai preotul satului d-l Petru Popovici nu a luat parte la această producțiune. Venitul curat de 166 cor. a fost destinat sf. bis. gr. ort. rom. din loc. Sperăm că în viitor se va mai ține érași producțiuni strălucite ca și acesta. *Participantul.*

Urșii în munții Bărgăului. Timpul friguros din zilele acestea a făcut pe Urșii din munții Bărgăului (Bistrița-Năsăud) să se apropie de sate, unde fac mari pagube. În comuna Leș au răpit mai deunăzi 24 de oi. Pastoriul apărându-și oile s'a încăerat în luptă cu ursul și cu mare greutate l'a biruit. Ursul era de o mărime enormă.

Bucurie familiară în familia Lónyay Archiducesa Stefania, măritată contesa Lónyay este în ajunul unui eveniment îmbucurător familiar. Contesa s'a retras până după naștere în castelul din Austerlitz.

Furnisari. În cancelaria camerei de comerț din Brașov, cei interesați pot vedea condițiunile ofertei de stâlpi de telegraf, ce se pōte adresa până la 15 Octombrie direcțiunii poștei și telegrafelor. Stâlpii trebuie să fiă de brad.

Musica orașenescă va da Duminecă în 15 Sept. un concert în sala hotelului Europa. În variatul program sunt buacăi de Krause, Nicolai, Liszt, Straus, Wagner etc. Afară de acestea sunt și două piese românești: „Fostilonul amorului” de Ivanovici și „Serenada” de Caudella. Inceputul la 8 ore. Intrarea 60 bani.

Cununii. D-nii Teodor Cioloca și Teofan Dobren cu soțiile lor Maria și Păuna anunță o nunta fiilor lor Teodor și Mărióra, care se va săvêși Duminecă, în 9 (22) Sept. a. c. în biserica gr. or. din Șipet.

D-l Emiliu Olteanu din Blășiș își va serba cununia cu d-sóra Marișii Soponescu Duminecă în 22 Septembrie st. n. la orele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Budatelec.

D-l Andrei Badiu, ales de paroh în M. Uioara își va serba cununia cu d-ra Maria Șona în biserica Sf. Nicolae din Zărnesci, Duminecă în 9 (22) Septembrie.

În prăvălia G. I. Eremie, strada Hirscher, lângă Mutzig, au sosit: cel mai bun cașcaval de munte cu prețul cel mai eștin en gros și en detail; dîlnic sosesc transport de struguri, pepeni verđi, galbeni, Tuerchestan, Cantalupi, și în general tot felul de articule de delicătețe.

Alegerea de preot în comuna Hêlchiu.

Brașov, 12 Sept. st. n.

Dumineca trecută s'a săvêșit în comuna Hêlchiu actul de alegere a preotului în postul devenit vacant în urma trecerii la cele eterne a părintelui Ión P. Craio-

vanu, care 44 de ani de-a rândul lucrase în via Domnului spre binele și înaintarea parochienilor.

Spre lauda și onorea fruntașilor Hêlchiului fiă dîș votul lor a fost demn, precum este și acela, care de sörte a fost chemat, să continue o muncă rodnică și binecuvântată de-aprópe o jumătate de veac.

Dér să trec la actul de alegere. După chemarea dîchului sfânt a deschis d-l protopop I. Petric sinodul cu o vorbire instructivă, arătând însușirile, care trebuie să le întrunescă un adevărat părinte sufletesc. După terminarea vorbirii sale, care a fost ascultată cu multă băgare de sémă din partea credincioșilor, a adus la cunoștință parochienilor întruniți candidații propuși spre alegere în persoanele d-lor Valeriu Cosma, Iordache Curcubătă și Teofil Roșca. Alegerea a decurs în cea mai mare liniște și ordine, fiind ales cu majoritate de voturi d-l Teofil Roșca, teolog absolut și fost învățător în comuna Hașfalău. Insuflețirea a fost mare, ér convenirea socială, care a urmat în „paroul românesc” după săvêșirea alegerii, a fost vrednică de alegerea săvêșită. La petrecerea acesta au participat aprópe toți parochienii în frunte cu administratorul comunei Hêlchiu părintele Nanu, nou alesul preot d-l T. Roșca și mai mulți reprezentanți ai inteligenței din Brașov și jur. De abia oătră séră ne-am putut despărți de vrednicii alegători, plecând către casele noastre cu gândul curat, că Dumnezeu Atotputernicul să binecuvinteze alegerea săvêșită și să împlinească speranțele și gândurile Hêlchiului, legate de alesul inimii lor. V. B.

Avis

pentru adunarea generală a „Asociațiunii”, ce se va ține la Sibiu în 21 și 22 Septembrie a. c.

Comitetul aranjator, instituit pentru aranjarea festivităților la adunarea generală a „Asociațiunii”, care comitet se împarte în 6 secțiuni și până la 20 Septembrie va funcționa în biroul „Asociațiunii” (Strada Morii Nr. 8), ér în zilele de 20, 21 și 22 Septembrie într'o cameră a otelului „Împăratul Romanilor”, fac cunoscut următoarele:

Comitetul aranjator numai în acel oas își va puté îndeplini agendele cu esactitate și punctualitate recerată, deoa publicul, care va participa la adunarea generală, își va anunța la timp sosirea. Din această cauză s'au luat următoarele dispozițiuni:

1. Bilete de călătorie cu preț redus (valabil dela 15—30 Septembrie pentru trenuri accelerate, de persoane și mixte) se vor libera numai până la 18 Septembrie.

2. Camere la hotel (ori cuartir gratuit în case particulare) se vor rezerva numai pentru participanți, cari își vor anunța sosirea cel mult până la 18 Septembrie (dîmîneta). După acest termen, comitetul nu mai primesce nici un angajament cu privire la încortelarea oșpetilor.

negot; în sfîrșit șiretul Israel a găsit un mijloc pentru acesta, — în ușuraticul Francisc.

Ultima scrisóre, pe care o scrisese Francisc mamei sale, nu cuprindea adevărul. Francisc n'a întêlnit pe jidov în fața gimnaziului, ci l'a căutat singur la cărciuma lui și nu pentru prima óră. El fusese acolo de nenumărate ori, unde bea vin și liqueur și împrumutase deja de multe-ori sume mai mici dela Rebeca. El se ducea la cărciumă și când n'avea nevoie de bani. Magnetul care-l atrăgea acolo era Sura, frumoșă jidovucă în etate de patru-spre-dece ani, cu ochii și pêrul negru și cu o față — cum dicea Rebeca — așa de frumoșă și delicată, ca flórea de măr.

Lui Aron Israel îi plăcea acesta. „Pune-te bine cu el”, dicea el către Sura, „pune-te bine cu el”, acesta pōte să ne fie de folos!”

Și Sura se pusese bine cu ușuraticul fîner, până ce se amoresase de ea foc și fîcuse datorți din ce în ce mai multe, până ce ajunsese la suma de o sută de florini.

Horăcésa nu voia să rămână datóre cămătarului până la toamnă și chibzuia, de

unde ar puté să facă bani, să-i plătescă numai decăt.

Ea se gândea la cassa orfanilor, dér Petru nu o lăsa. „Nu, dragă mamă”, dicea el „dela cassa orfanilor nu putem să împrumutăm, căci — știu din experiență — peste câte-va zile are să aște tot satul, că ne-am băgat în datorii”.

Horăcésa se ducea în fie-care Sâmbătă la Leipnik, să cumpere vin, rachiu și cîrnați pentru Duminecă. Într'o Sâmbătă dîșe Petru către mă-sa: „Lasă-mé pe mine mamă. Fiul birtășului dela Stéua négră m'a fost coleg de școlă, tatăl-séu e om cu avere, pōte ne-a împrumuta el nisece bani, până la recolta”.

Horăcésa se învoi. Petru se duse la Leipnik și se întörse nóptea târziu acasă.

Horăcésa îi deschise singurá pörta și-l întêmpină cu cuvintele: „Vii cam târziu, Petre, n'ai făcut rost de bani?”

„Ai ghicit, mamă”, răspuse Petru, deshămând caii. „Dér am puté să ne înlesnim de bani. Murgul nostru îi place birtășului dela „Stéua négră”. El voia să-l cumpere numai decăt și să-mi dea pe el două sute de florini.”

„Și te-ai învoit?” întrebă Horăcésa. „Acesta-i döră calul nostru cel mai bun, calul de călăria”.

„Mamă, noi avem patru cai”, răspuse Petru, „ne ajung și trei. Juganul cel de trei ani, pe anul viitor pōte să vie sub șea și până atunci putem călări pe épa cea roșie.”

Lunia viitoare încălecă Petru pe murgu și seduse la Leipnik. Horăcésa striga după el: „Petre, bagă de sémă, a plouat tare în Carpați, mă tem că Becwa o fi mare!”

„Fii liniștită, mamă dragă, la amiazi sunt acasă”, strigă Petru înapoi și plecă repede.

Lângă Leipnik nu este pod, ci numai o punte peste Becwa. Când apa este mică, pōți trece fără primejdiă, dér când e mare, atunci ajunge până la pântecul cailor și și mai sus și mulți țeranți și-au găsit deja sfîrșitul în apa furióșă.

Apa Becwei, crescuse în adevér foarte tare, după cum se îngrija Horăcésa. Petru neteđi gătul murgului și făcú curagiu: „Am trecut noi și când era apa mai mare, noi cunoșteam vadul”.

Murgul se lupta strașnic cu valurile și înainta voinicesce, când era însé la mij-

locul riului, se cufundă până la gât și deodată dispăru cu călăreț cu tot.

Morarul din Aujezt găsi Marți cadavrul lui Petru în iazul séu și-l transportă la camera mortuară din Leipnik.

Horăcésa îl aștepta pe Petru cu nerăbdare. El trebuia să aducă veste bună și bani ca să scape de jidovul cămătar. Dér Petru nu se întörse la amiazi și nu se întörse nici séra. Ea nu închise ochii totă nóptea. Petru nu se întörse nici Marți.

În locul lui sosi Francisc de vacanțe. Horăcésa dormia. Francisc gândea: „Ca să-i ascult morala, este timp și mâne” și se culcă fără să vadă pe mă-sa.

Mercuri, după răsăritul sórelui, Horăcésa prinse caii la căruță și se duse la Leipnik. Birtășul dela „Stéua négră”, unde a tras în gazdă, îi comunică nenorocirea și o conduse în cimitir, la camera mortuară.

Horăcésa nu grăi pe drum nici un cuvânt, nici nu vêrsă o singură lacrimă măcar, dér inima ei bâtea cu putere, cu cât mai mult se apropia de cimitir. În fața camerei mortuare se opri și apoi intră încet. La vederea fiului séu iubit, scóse un

3. Bilete pentru banchet (à cor. 5) se vor vinde numai până la 21 Septembrie la amăzi, ca restauratorul să se poată pregăti amăsurat numărului participanților.

4. Inscriseri pentru excursiune se vor primi numai până la 21 Septembrie seara, ca comitetul să poată ingeriți la timp de vagonete și peșterile recerute. (Prețul unui bilet, mers și întors, se va stabili după numărul participanților, și va costa aproximativ 5 cor.)

Biletele pentru petrecerea cu tombolă din 21 Septembrie (à cor. 2), pentru petrecerea populară (à cor. 7) și pentru concert (22 Septembrie) se vor vinde atât în birtul comitetului cât și la localul de intrare.

Taxa de înscriere pentru acoperirea cheltuielilor de postă, tipărituri etc. și pentru onorariile de membru face cor. 1 de persoană și este a se trimite (eventual în marea postală), deodată cu scrisoarea de anunțare. Inscriseri ce vor intra fără această taxă, nu se vor lua în considerare.

Programul detaliat al festivităților și ședințelor se va împărtăși la sosirea publicului.

*

Comitetul aranjator, secțiunea petrecerilor populare aduce la cunoștința membrilor esteri ai săi, că acești membri esteri sunt rugați, ca în ziua petrecerii populare (22 Sept.), să conducă cel mai târziu până la 2 ore d. a. poporul în grădina dela „Gessellschaftshaus“. Poporul are intrare liberă. Celalalt public însă va avea să solvâcă 1 coronă.

După fotografiare vor urma dansuri naționale, apoi premiarea membrilor femeiescilor celor mai prietene. Se vor distribui 15 premii în aur: anumit: 1 premiu de 40 cor.; 2 premii de câte 20 cor.; 12 premii de câte 10 cor. Tote premiile se vor oferi în câte un medalion de argint în valoare de 10 cor. În urmare valoarea tuturor premiilor e de 350 corone. Premiarea se va face prin votare. Fiecare bilet de intrare dă drept la un vot.

În tot timpul petrecerii populare o muzică va cânta cântări naționale.

Convocare.

În sensul §-ului 23 din statutele „Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din ținutul Lugoșului“ și al §-lui 25 din statutele „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din ținutul Hațegului“, se convocă adunarea generală comună, a numitelor reuniuni la Hațeg, pe zilele de 25 și 26 Septembrie cu următorul

Program:

Ședința I.

Mercuri, în 25 Septembrie n. 1901, a. m.

Ordinea de zi:

1) Liturgia de invocare a spiritului sânt în biserica rom. gr.-cat. din Hațeg. La liturgie vor cânta alternativ corurile din Lugoș și Oravița.

2) Raportul asupra activității comitetelor centrale în anul expirat.

4) Alegerea comisiunilor: a) pentru esaminarea rapoartelor generale; b) pentru esaminarea rațiunilor pe anul 1900 și a proiectului de buget pentru anul 1902; c) pentru raportul bibliotecarilor; d) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.

5) Disertațiunea: „O paralelă comparativă între metoda veche și nouă“, numit alt-cum „Treptele formale“, de Iosif Micleu, învățător în Lugoș.

6) La ora 1 p. m. banchet în hotelul „Melul de aur“.

Ședința II.

1) La orele 3 p. m., lecția de model: „Despre datorințele școlărilor în școală, pe stradă și acasă“, de Ioan Muntean, învățător dirigent în Cujir.

2) Rapoartele comisiunilor esmise în ședința primă.

3) Discuție critică asupra disertațiunii de sub punct 5) din ședința primă și a lecțiunii de model de sub punct 1) din ședința a doua.

Ședința III.

Joi, în 26 Septembrie n. la orele 9 a. m.

1) Citirea disertațiunii: „Cum poate deveni un învățător plăcut înaintea poporului și atrăgător față de școlari“, de Ioan Muntean, învățător.

2) „Stefan cel Sfânt ca primul rege creștin al patriei noastre“, lecțiune de model din Istoria patriei pentru anul V de școală, de Ioan Mustețiu, învățător în Folea.

3) Discuția critică asupra acestor două operate.

4) Diverse propuneri.

5) Fixarea locului pentru proxima adunare generală.

6) Dispozițiunile pentru verificarea proceselor verbale.

7) Alegerea comitetului central al „Reuniunii învățătorilor rom. gr.-cat. din ținutul Lugoșului“.

8) Închiderea adunării generale.

9) Prânz comun în hotelul „Melul de aur“.

10) Excursiune la Grădiște și întorcerea la Hațeg.

Vineri, 27 Septembrie n. „Înălțarea sf. Crucii“

1) Peregrinagiu în corpore la Mănăstirea Prislopului la orele 6 a. m.

2) După amăzi la orele 7: Plecarea trenului spre Lugoș, ori legătură directă: Sâmbăta la orele 2³⁰ m. dimineața.

Se observă, că toți domnii participanți cari voesc a beneficia de cortele, să binevoască a se însinua până în 15 Septembrie n. la d-l Paul Olteanu, învățător în pensiune în Hațeg, căci domni, cari nu-și vor însinua participarea până la termenul fixat, nu vor putea fi asigurați de prevedere cu cuartir.

Lugoș-Hățeg, la 4 Septembrie n. 1901.

Ioan Boroș m. p., canonic și presidentul reuniunii din ținutul Lugoșului. Nicolau Nestor m. p., vicar și presidentul reuniunii din ținutul Hațegului. Iosif Micleu m. p., învățător și notarul reuniunii din ținutul Lugoșului. Ștefan Tărină m. p., învățător și notarul reuniunii din ținutul Hațegului.

NB. Marți în ajunul adunării la orele 1 și 6 p. m. se va face primirea comitetului central, a membrilor și oșpeților din ținutul

Lugoșului la gara din Sub-Cetate (Váralya), érá la orele 8 séra de cunoștință la „Melul de aur“.

Mercuri în 25 Sept. se va da cu concursul corurilor din Lugoș și Oravița la „Melul de aur“ un concert împreună cu petrecere de dans, ér Joi în 26 Sept. dilectantii corului din Oravița vor reprezenta tot în sala hotelului menționat comedia într-un act „Cmel-Cmel“ de V. Alexandri. Prețurile de intrare atât la concert, cât și la teatru: Locul I 2 cor. Locul II 1 cor. 60 b., locul III 1 cor. 20 b., locul IV 80 banf.

Apel.

Biserica noastră gr. or. română din Ponor, Biserica protopresbiteratului Lupșei, comitatul Albei-Inferioare, este una dintre cele mai sărace biserici din arhidieceza Transilvaniei, din care pricină credincioșii comunei noastre bisericesc s'au folosit de un edificiu școlar necorespunzător și pentru care edificiu mai de multe-ori am fost, ér acum suntem foarte serios amenințați din partea autorităților politice.

Mai bine de doi ani ne-am pus pe lucru pentru a ne câștiga cele de lipsă întru scopul aquirării unui edificiu școlar corespunzător, carele se nu mai pótă fi excepționat din partea organelor statului, dér cu cea mai mare durere și mărturisim, că starea materială în care se află poporul nostru de munte, unde nu este nici un câștig și unde locurile sunt foarte neroditoare și sterpe, numai birurile mari și grele, ne-a făcut peste puțină împlinirea acestei nobile dorințe, prin urmare: stăm în fața durerii și marelui pericol de a ne perde școala.

Cu tóte că ne-am dat tótă silința și am făcut arunc în mai mulți ani după olaltă, cheltuelile de edificare sunt mari; și ne mai având alte isvóre de venite, nu mai avem unde întinde mâna.

Între astfel de împrejurări critice comitetul nostru parohial a însărcinat pe subscrisul a apela la milostenia onoraților frați creștini.

În urmare, apelez decî pe această cale la marinitatea și generositatea obștei creștinesc, a tuturor ómenilor de bine și iubitori de înaintarea mult cercatului nostru popor românesc, să binevoască a ne veni în ajutor, dând pe séma școlii noastre din ceea-ce li-a dat bunul Dumnezeu fiecare cât se va îndura și-l va ajutóra puterea séu starea. „Fericiti sunt cei milostivi, cá accia se vor milui“, díce Domnul.

Rog decî prin această pe toți ómenii de bine: să binevoască a colecta în cercul cunoștințelor și prietenilor suma de mică și a o trimite a priori până la finea lunii Septembrie st. v. a. c. la adresa subscrisului u. p. Nagy-Enyed. Sumele primite orî cât de modeste se vor cuita cu cea mai mare mulțămítă pe cale publică.

Legănat în firmă speranță, că apelul nostru va afla sprijinul inimilor creștinesc și va avé rezultatul dorit, subsemm

Ponor, 29 August v. 1901.

Preotul Laurențiu Ciorbea.

Mulțămítă publică.

Adunarea generală și reuniuni noastre învățecore dela 26 și 27 August n. c., a luat la cunoștință donațiunile, ce s'au făcut bibliotecii noastre în decursul anului administrativ 1900/1901 în urmare apelului nostru nr. 40 dela August n. 1900.

Comitetul central își îndeplinesce prin această o datorință plăcută, exprimând pe calea publicității cea mai ferbinte mulțămítă publică tuturor P. T. d-ni, cari ni-au tins mâna de ajutor, fiá moralicesce, séu materialicesce, întru îndeplinirea grelei noastre misiuni.

Special primescă adéna noastră mulțămítă fierbinte următorii P. T. d-ni pentru donațiunile făcute în favoarea bibliotecii:

1) P. T. d-șórá Maria Cioban inv. dirigentă la școala super. de fete din Arad, pentru un exemplar „Scrisori către eleve“ în preț de 1 coronă.

2) P. T. d-n Dr. Ioan Petran, prof. semin. în Arad pentru exempl. „Gramatica limbii române“ pentru școlile populare partea II-a (60 banf).

3) P. T. d-n Nicolau Firtu inv. în Oradea marea pentru 1 exemplar „Topografia satului și a hotarului Măidan“ de Dr. Stan M. Marienescu în preț de 2.40 corone și pentru un exemplar „Cuvântări festive“ la mormântul lui Ștefan cel mare de A. Xenopol.

4) P. T. d-n Patriciu Drăgălina prof. dirigent la pedagogia din Caransebeș pentru un exemplar „Din istoria Banatului Severinului“ (cor. 1.12).

5) Rvds. d-n Nicolau Manegut, protopresbiter ortod. român în Mureș-Oșorhei pentru un exemplar „Reuniunea din Ungaria și Transilvania“ (cor. 4).

6) P. T. d-n Ioachim Muntean preot în Gurariului pentru un exemplar „Monografia economică culturală a comunei Gurariului“ (cor. 1.60).

7) P. T. d-n Damaschin Medrea inv. în M. Slatina pentru două exemplare „Geografia comitatului Arad“ (cor. 1.40).

8) P. T. Tipografia diecesană din Arad în preț de 10 corone pentru 1 exemplar legat „Biserica și Școala pe anul 1901, și pentru 1 exemplar „Calendariu pe anul 1901“ (60 banf).

Din ședința ordinară a comitetului central ținută în 5 Septembrie n. 1901.

Arad, la 6 Septembrie n. 1901.

Prof. Teodor Ceantea, Florian Ciorbă, președinte, bibliotecar.

Literatură.

A apărut „Cartea sócelor“ de Marion, o broșură de 62 de pagini, cuprindând peste 50 zile la adresa sócelor. Broșura ofere lectură foarte plăcută, mai ales pentru gineri. „Cartea sócelor“ se poate procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov cu prețul de 1 cor. plus 5 banf porto.

strigăt sguđuitor de inimă și căđu la pământ.

Birtășul dela „Stéua négră“ și păzitorul au încercat totul, să o readucă la conștiință, de geaba. Păzitorul alergă după un doctor. Doctorul veni și constată: „Femeia a murit“.

Birtășul dela „Stéua négră“ trimise căruța Horăcesei la Hurca cu vestea, că Vineri va fi înmormântarea celor două cadavre, în cimiterul din Leipnik.

Vineri sosi Francisc în Leipnik cu slujile din casă și cu câți-va țărani din Hurca. Mama și fiul fură înmormențați într'o grópă. Birtășul dela „Stéua négră“ a avansat cheltuielile. Francisc îi făgădui, că-i va cheltui banii peste câte-va zile.

O săptămână după mórtea Horăcesei și a lui Petru, veni Aron Israel la Hurca și se aședă cu căruța la birtul comunal.

El găsi pe Francisc ședând la masa cea mare din birt, pe care erau păhare góle și pe jumătate góle de vin și de bere și nesce resturi de mezele.

Jidovul sciea de nenorocirea, ce l'a ajuns pe Francisc. Un țeran din Hurca, care l'a căutat să împrumute dela el nisca

banf, îi spusese. Aron însă se făcea, că nu scie și se adresă lui Francisc în mod obraznic:

„Bună ziua, d-le Francisc. Mama, de sigur, nu-i acasă. Când pisica nu-i acasă, șórecii jócă pe masă. Prietenii au plecat?“

„Nu erau accia prietenii, pe cari i-am ospătat aici. Era o comisiune de prețuire dela judecătória“.

„Cum? Comisiune?“ întrebă Aron mirat, „ce fel de comisiune?“

„D-ta nu scii încă nimica de nenorocirea mea“, răspuse Francisc mahnit, „mama și fratele au murit. A fost aici o comisiune, ca să prețuiască moștenirea“.

Jidovul trecu cu dosul mânei drepte peste ochi, ca și cum ar vré să-și stérgă lacrimile și apoi continuă: „Nenorocirea d-tale, d-le Francisc, m'a mahnit foarte. Măngăie-te cu compătimirea unui adevărat prieten și gândesce-te, că Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat. Ori-ce nenorocire ascunde în sine stmburele norocului“.

Francisc turnă vin în două păhare și pofti pe Aron să mănânce și să bea și adăogă: „Poftim, cá este de unde, a mai rémas destul“.

Ei se puseră la resturile, pe cari le lásase comisiunea. Aron însă nu mănca, căci bucatele nu erau „coșer“. Și páharul atáta numai, cá îl duse la buze și apoi vorbi prefăcându-se: „Nenorocirea e mare, d-le Francisc, și te apasă greu. Décă îți pot fi cu ceva în ajutor, vorbesce, dór scii, cá-ți sunt prieten sincer“.

„Eu voiú avé nevoie de banf, de mulți banf“ răspuse Francisc, „cheltuielile înmormențării, competența după moștenire, trebuie să le plătesc și apoi — mai trebuie banf și în casă“.

Jidovul asculta pe Francisc dând din cap și pe urmă întrebă: „Este casa? móra trecută deja pe numele d-tale?“

„Încă nu“, răspuse Francisc, „accéta se face după-ce se plătesce întâiú competența“.

Jidovul se gândi un moment apoi întrebă: „Ai némuri, d-le Francisc, némuri de-aprópe, de departe?“

„N'am pe nimeni“, răspuse Francisc, „sunt singur pe lume, eu sunt cel din urmă dintre Horăcesci“.

„Bine, foarte bine, ești ultimul dintre Horăcesci“, díse Aron dîntrel

séu. „Ei bine, ce ai de gând să faci? Vré să studiezi mai departe, orî vré să conduci gospodária?“

„Asupra acestui lucru încă nu m'am gândit“, replică Francisc, „eu cred însă, cá mai bine așaí face, déca așaí rămâné la gospodária“.

„D-ta cređi, d-le Francisc“, spuse Aron apăsând cuvintele „și e bine, ce crede omul, e bine; dér singur nu vei puté conduce gospodária“.

„D-vóstré sciti, d-le Israel“ díse Francisc încet, „cá iubesc pe fíca d-vóstré Sura, și cá Sura mé iubescé și ea pe mine“.

„Așa, așa, de unde s'o sciu eu asta?“ răspuse jidovul, apoi continuă: „D-ta ești creștin, d-le Francisc, ér Sura este evreică, ei bine, s'o lásam accéta, déca Rebeca mea, D-đu se mi-o ție sénétoasă, déca Rebeca mea va díce da, Aron nu díce ba. D-ta ești un tînér cum se cade. Dér, ia spune-mi, de câți ani ești d-ta?“

„De două-decî de ani“, răspuse Francisc cam incurcat, „de două-decî de ani peste șése luni“.

„De două-decî de ani peste șése luni?“

„Caractere morale, exemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile populare vechi și moderne“ de Ioan Popoa, profesor. Cetitorul află în această carte (de aproape 400 pag.) o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângâieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul cor. 2,50 (cu posta cor. 2,70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

A apărut *Istoria lumii* partea a III-a tălmăcită de preotul C. Moravianu, după Dr. Th. B. Welter, și se poate procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu prețul de 1 coronă, plus 10 bani porto.

SCIRI ULTIME.

Londra, 13 Septembrie. Principele rus *Krapotkin*, cunoscutul anarhist, care trăiește în Londra a declarat, că atentatul lui Czolgos trebuie considerat ca crimă ordinară, și anarhistul italian *Malatesta* a dispus, că n'ar fi trebuit comis acest atentat tocmai în America cea liberă.

New York, 14 Septembrie. Anarhistul teoretic I. Most, redactor la ziarul „Freiheit“ a fost arestat.

Buffalo, 14 Sept. Starea președintelui a început de eră a merge spre mai rău din cauza unor complicațiuni ivite în aparatul digestiv. Astăzi la orele 2 noaptea *Mac-Kinley* a încetat din viață.

Vieritul modern și folosul lui.

(Fine.)

Botanica ne învață ce se întâmplă cu oricare plantă, căreia îi cad frunzele înainte de timp; astfel cred de prisos a mai adăuga explicațiunea; destul e a aminti, că loza viei cu frunze atacate de peronosporă nu se coace, pentru că frunzele pică, deci nu numai că strugurii în acest an rămân nedesvoltați și fără calitatea recerută, dăr pentru anul următor culesul e făcut mai iute cu 15 luni. Avem deci a ne apăra și în contra acestui inamic. Mulțămirea lui Dumnezeu și omenilor experți, cari cu multe sacrificii au ajuns la modul de lecuire a acestei boale a viilor, deși nu e chiar de tot perfect.

Contra peronosporii ne apărăm prin stropirea viilor cu o mixtură de apă, var și galiță (pétră vânăță), ce se compune în următorul mod:

La stropirea primă, care trebuie să se întempe până la 20 Maiu, mixtura o facem așa: În 100 litre

apă punem 1 chlgr. pétră vânăță și 1 chlgr. var nestins. Varul îl stingem, și pétră o topim în apă. Pétra fiind de o natură mai tare, e mai consult a o sfărma, apoi o punem într'un săculeț; pe acesta-l atârnam de o bătă în vasul cu apă pentru această mixtură. Când varul și pétră în stare disolvată sunt bine amestecate, fiindcă stropirea o facem cu o pompă, cu ajutorul căreia cu ușurință și foarte regulat putem stropi via, pentru a nu împedea activitatea pompei, mixtura o vom strecura înainte de a implé pompa.

În acest chip compusă mixtura, ea se dice că e de un percent. Să fim precauți și să stropim via pe timp cald ca să se usce mixtura pe frunze, căci dacă imediat după stropire plouă, am lucrat în zadar. Această stropire negreșit are să se întempe înainte de înfloritul strugurilor.

A doua stropire o facem în Iunie, după înfloritul strugurilor, atunci o facem mai tare, adică de 2 percente d. e. 1 hl. de apă, 2 chlgr. de var și 2 chlgr. pétră. A treia stropire o folosim numai în cas extrem, când observăm că peronospora se ivesce și după stropirea a 2-a.

Peronospora o cunoștem așa, că pe dosul frunzelor se așază nisece pete albe mucedde, gróse, cari apoi nevădit rod puterea vegetală a frunzelor.

Am accentuat mai sus într'un pasagiu, că acest mod de lecuire nu e perfect, de-orece stropirea prea multă are efect asupra gustului strugurilor și vinului; din acest punct de vedere avem a fi foarte precauți și a stropi la timp oportun, ca să fim siliți a stropi numai de 2-ori. Astfel va fi timp destul, ca strugurii să se spele de galiță și var. Cine însă totuși stropesc via și în August — e drept că profită în aceea, că nimenea nu lăcomesc a-i mânca strugurii, pierde însă din calitatea vinului, adică nici când vinul nu va avea așa gust, și din struguri spălați prin ploie de numita peronosporă.

Urměză plivirea și legarea a 2, căci peste prima legare cu intențiune am trecut ca să fac economiă.

La 1-ma legare simplamente fără scrupul legăm cătră par toți lăstarii vrednici pentru legare. La legarea a 2 formăm coronă viei. Acum punem basă butucului și produsului pentru anul viitor și anume: Lozele eșite din butuc, mai mult 3 séu 4, le lăsăm pentru a produce pe anul viitor loză de cerc și de unul séu 2 ochi meniți pentru ródă. Acolo

nisuiam ca butucul nici când să nu se înalțe, ci să rămână la suprafață.

La legarea a 3-a, cu excepțiunea lorelor eșite din butuc, toți ceialți lăstari și mai vértos cei doi ochi, ce ies din cerc de-asupra strugurelui, trebuie pișigați și lăsați cătră par. După legarea a 4-a vine un lucru foarte momentos în vieritul modern și adică: tăierea rădăcinilor, precum: partea ultuită fiind în suprafața pământului în nemijlocit contact cu umeđala, foarte iute prinde rădăcină, cari cu mult mai iute se desvóltă, decât cele ale americanei, care necondiționat începe a da înderét și într'un cât nu vom delătura rădăcinile dela cea nobilă, cea americană se va usca, deși în pământ fiind și atunci am ajuns cu speșele și osteneła cea mare la zero. Drept aceea rădăcinile le vom tăia, ca să nu se potă alimenta partea ultuită fără numai prin rădăcinile celei americane.

De această procedură ne folosim și toamna la îngroparea séu tunderea viilor, séu primăvara la desgropat. După-ce butucul a îmbétrănit partea ultuită nu mai prinde rădăcină.

În August cam pe la fine, îi dăm o săpare, carea fiind a 4-a să numesc trasul de sub struguri. Forțe potrivită numire, căci strugurii încep a se îngreuna și se lasă de multor până la pământ, deci prin trasul pământului de sub struguri multe folóse dobândim.

a) Strugurii de pe din jos, având loc mai mult, se desvóltă mai bine.

b) Având aer liber mai mult, se coc mai bine, și c) prin acest tras pe mijlocul rëndurilor se face o movilă lungă, care foarte des tradéză pe cel ce umblă în vie, ér de cu toamna putem să culcăm loza mai bine la pământ.

Urměză după fie-care muncă și răsplată. Sosesc timpul strugurilor, cu care în timpul present se face un comerț însemnat. La acesta contribuie nobleța strugurilor. Cu cât strugurii vor fi mai nobili, cu atât vor fi mai prețioși, d. e. strugurii din Iulie „madlein“ cu 40 cr. chlgr., în August „mandlein“, „schasba rouge“ și „blanc“ cu 35, în Sept. și Oct. 30 cr., aceștia numiți „delicatesă“. Cei albi cu 15—25 cr.

Până când putem valora strugurii, să nu facem vin, căci vindând strugurii am luat la vin 2 prețuri.

Prea iubitorii colegi! Am amintit aici pe scurt vieritul modern. Nici despre ultuire, nici despre manipulare peste iernă, nici despre tundere n'am făcut nici o amintire, pentru că în acest cas trebuia să scriu aproape un studiu întreg.

E destul să Vă fac o schiță matematică despre percentul ce-l produce via, decât vr'un element óre-care nu o ajunge, ca să o distrugă și acela la deluri póte fi numai grindina, ér la șes și bruma.

Lucrul, ce să recere la un juger de vie, constător din 160 stângini pătrați este:

- 1) În toamnă la finea lui Octomvre:
 - a) tăiatul cercului 2 ómení à 40 cr. 0-80 fl.
 - b) tunsul viei 12 „ 50 „ 6- „
 - c) scosul lozei 2 prunci „ 30 „ 0-60 „
 - d) îngropatul viei 12 ómení „ 40 „ 4-80 „
- 2) În primăvară la 1 Aprilie:
 - a) desgropatul 10 ómení à 40 cr. 4-fl.
 - b) bătutul de parí 5 „ 50 „ 2-50 „
 - c) tăiatul rădăcinilor 2 „ 60 „ 1-20 „
 - d) cútropirea și prenoirea
 - 5 ómení 60 „ 3- „
- 3) În 15 Maiu:
 - săparea I 10 ómení à 40 cr. 4-fl.
 - Legarea 6 „ 40 „ 2-40 „
- 4) În 30 Maiu:
 - legarea a 2—12 ómení „ 40 „ 4-80 „
 - stropirea 2 „ 80 „ 1-60 „
 - 5 chile galiță „ 40 „ 2- „

- 5) 10 Iunie:
 - legarea a II-a 12 ómení à 40 cr. 4-80 fl.
 - săparea a II-a 12 „ 50 „ 6- „
 - stropirea a II-a 2 „ 40 „ 0-80 „
 - 10 chile galiță, 20 chile var 3-40 „
- 6) Legarea a III 8 ómení 50 cr. 4- „
- săparea a III 12 ómení à 50 „ 6- „
- legarea a IV-a 6 „ 45 „ 2-70 „
- curățirea rădăc. 2 „ 60 „ 1-20 „
- trasul de sub struguri 10 ó. 50 „ 5- „
- culesul 10 culegători à 40 „ 4- „
- 2 ciuberași 50 „ 1- „
- 2 la stors 50 „ 1- „
- teul peste an 6- „
- spese neprevădute 20- „
- spese de tren și altele 25- „

Facem socotéla ce capital
am investit în vie . . . 129- fl.
Într'un jug. de 1600 □ 4400 ultoi
à 6 cr. 264- fl.
4400 pari à 4 cr. 176- „
întorsul alor 1600 à 8 cr. . . 128- „
punerea viei 15 fl. (înțeleg cari
* nu lucréză la vie de loc) 15- „
583- fl.

Prin urmare am investit într'un jug. cat. de vie 712 + 17 spese neprevădute; mai adăugem prețul pământului 500 fl., suma 1229, care capital, în cazul cel mai favorabil ne-ar aduce 10%, adică 123. Afară de acesta suma, ce spesăm pentru vie anual 130 fl., punem cazul 140 fl., așa de tot anualminte spesăm din venitul averii 250 fl. Acum revenim la productul viei dela 4400 ultoi, deși când e de 3—4 ani partea cea mai mare aduce 2—6 litre, ba și mai bine, noi însă facem socotéla cea mai mică de 1½ l. pro ultoie și așa vom ave 60 hl., plus 400 ultoie, cari le considerăm anualminte, că n'au rodit; acest product se-l vindem în cazul cel mai rău cu 10 litra, avem 600 fl. Dér cu 20 va fi 1200 fl., ér de vom cultiva via pentru struguri de delicatesă, vindem strugurii numai cu 25 cr. chila, atunci ne vine vinul cu 40 fl. Poftim din aceste a reasuma și veți câștiga deplină convingere, că merită să ne ocupăm cu acest ram al economiei ori nu? Notificând, că cifrele de sus ale productului sunt reduse la minimul.

Ca cela ce voesc și de aci înainte a rămâne cel mai sincer și binevoitor coleg al fraților de muncă, mi permit a Vă recomandă vieritul modern și a nu lăsa timpul să trecă, ci numai de cât din toamnă a începe. Promit fie-cărui, că 'i voi sta într'un ajutor atât cu sfatul, cât după putere și împrejurări și cu fapta.

Ioan Vancu.

POVEȚE.

Contra tusei măgăresci. D-rul Zanger din Zürich a tãmăduit peste o sută de casuri, din cari cinci aveau și aprindere la plãmânul stâng. Vêrsta bolnavilor era dela 6 sèptemăni până la doi ani. N'a fost nici un cas de mórte. Numérul atacurilor de tuse era de cel mult, 32, în 34 de césuri și începura a scãdea chiar de la primele îngrijiri, dér mai ales în sèptemăna a doua a căutãrei.

Bóla, după 2—4 sèptemăni era așa de ușurată, că nu mai era nevoie să schimbe aerul, plecând. Leacul e chinina clorhidrică topită în apă, în dose după vèrsta copilului. O dádea în lapte înainte de masă. Forțe bine lucréză pulberea de euchinină, care e lipsită și de gust amar.

Pe lângă acesta împacheta bolnavii în cearceafuri ude dela subsoară până la picioare și peste cearceaf îi învãlea cu flanela uscată. La aprinderea de plãmâni schimbă cearceaful la fie-care două césuri, alt-fel compresul îl pune numai vre-o două ceasuri ziua ori numai pe nópte.

„Să dicem așa-dér de nouă-spre-đece ani“, replică Aron. „D-ta ești de nouă-spre-đece, Sura de patru-spre-đece. Sura e încă o copilă, ér d-ta un tânăr fără experiență. Dér, cum spusese, D-ta ești frumos, brav și bun, decât Rebeca mea dice da, Aron nu dice ba, dér trebuie să așteptați trei, să dicem patru ani“.

„I hai, d'apoi, că până atunci mi-se doace dracului totă gospodăria și eu cu ea împreună“.

„Gospodăria nu se duce la dracul“, dice Aron, simulând bunăvoință. „Dér d-ta trebuie să ascuți de ceea-ce te-oii învêța eu, și sfatul meu este: „D-ta să-mi dai în arândă casa și móra. Eu îți plătesc pe an 400 fl. și-ți dau întreținere și locuință“.

„Statul d-vóstré, d-le Israel, pare a fi bun“, răspunse Francisc, „să-mi dai însă timp de gândire“.

„Bine, bine, eu n'am nici un zor“, dice Aron binevoitor „și acumă să facem socotéla. Câți bani îți trebuie? O miiă de florini sunt de ajuns?“

„După-cum imi spunea comisiunea de prețuire, competența va face vr'o cincî până la șese sute de florini, răspunse Fran-

cisc cu gura pe jumătate. „Pe urmă vin cheltuielile înmormântării, pe cari le-a avansat birtășul dela „Sténa négră“, apoi suta de florini, pe care mi-ai împrumutat-o d-vóstré și apoi, apoi, mi-ar mai trebui vr'o două sute de florini în casă, póte va trebui să cumpăr și un cal în locul murgului“.

„Va să dice șese sute de florini, două sute de florini, o sută de florini și două sute de florini“, însărá Aron și apoi făcu adunarea; „face cu totul un-spre-đece sute. O să vă dau banii, domnule Francisc, mai înainte însă trebuie să-mi declarați, decât vre-ți să-mi închiriați casa și móra pe — să dicem pe patru ani?“

„Mama mea avea obiceiul a-se înțelege în tot-déuna în afaceri mai importante cu bétrănul nostru servitor, Anton. Vréu să-l întreb, să véd ce dice și el, după-cum a făcut și mama“, răspunse Francisc, apoi béu un pahar de vin și se sculă.

(Va urma).

Oniță.

Curățirea mătăsurilor negre.

Procedee următor, care se recomandă de către una din cele mai renumite fabrici de mătăsuri din Zürich, e tot atât de simplu cât și de raționat, pentru curățirea de rochii negre, cravate etc. Stofa se șterge bine mai întâiu cu o cârpă uscată sau în cas de trebuință se bate chiar ușor pentru a-o curăți de praf. În urmă se întinde pe o masă curată, cu fața în sus, și cu ajutorul unui burete se spală cu zémă de cafea ferbinte, care s'a strecurat mai întâiu pentru a-se curăți de drojdie.

În urmă, după-ce s'a ȳscat puțin, se calcă stoffa pe dos. În cazul când acesta nu e posibil, întidem un șervet de-asupra. Cafeaua curăță mătasa de toate petele și murdăriile și îi redă lustrul adevărat, mai bine decât ori-care alt lichid. Mătasa pare că devine prin acest procedeu mai grosă și rămâne astfel pentru totdeauna. Cine încercă odată să curețe mătasa neagră cu cafea, n'o să mai întrebunțeze nici-odată vre-un alt mijloc.

Pentru stomac. O jumătate lingură de coriandru și cu o lingură de miere, fierte într'o jumătate litru de apă, din care luăm tot la o oră câte o lingură, ținând și dietă, drege stomacul stricat.

Pentru cultivatorii de vii. Cei mai mulți cultivatori de viță de vie folosesc drept razim pentru ea pari de salcie, ca unii pe cari omul îi pôte avé mai ușor. Examinați acești pari de salcie implântați lângă vițele de vie vor afla, cu deosebire la capătul cel gros o mulțime de melușei (pete albe) jur împrejur. Urmărind cu atențiune aceste pete albe, vom vedé, că din ele ies sumedenie de insecte roșii în forma și mărimea purecilor, cari apoi năpădesc asupra frunzelor dela vițe, din cari sugând sucul le face să se usuce. Feriți-vé de parii de salcie și-i înlocuiți cu alții de gorun, corn, etc., altfel economisind parii, pierdeți viile. În ori-ce cas, parii trebuiesc curățiți de cōje când îi puneți la vie.

Timpul.

Fine.

Unde este eri? Unde este mâne?

Ce rămâne din evenimentele cari s'au îndeplinit în timpul lui Iulius Cesar, Alexandru, Darius și din miile de ómeni cari au fost uciși pentru răspândirea gloriei lor?

Atomele cari compuneau corpurile vii ale acestor milioane de ființe omenesci, plutesc ađi în vânt, circulă în vegetalele, în animalele și în ómenii de ađi, curg în isvóre, plouă cu ploile, mormură în părăiașe, în freamățul frunzelor, în sborul insectelor, cari sbirnaie în cântecl greierilor, în toate șgomotele naturii. Dér din toate aceste corpuri vii de altă-dată, din acela al Aspasiiei, Frynei, Lais și din toate regiunile frumuseței omenesci ce a rēmas?

Nimic, nimic, nimic! Și toate ființele cari trāesc ađi vor dispere ca strămoșii lor.

Nu vorbesc de forțele invisibile, cari stăpānesc universul, de energiile cari grupéză atomele în armonii viețuitoare, de spirii și de suflete; vorbesc de natura materială, tangibilă, ponderabilă, pe care totă lumea o șcie. Ei bine, în această natură, în acest univers, aceea ce e trecut nu mai există și ceea ce va veni nu există încă. Cât despre present, care singur există, am vędut, cât este de fugitiv și de nesesizabil, cu câtă repeđiciune dispere el însuși.

Timpul să nu fiă el óre o iluziune a spiritului nostru?

S'ar puté crede, că e așa gândindu-ne la ciudata apreciațiune despre timp adusă de unele visuri.

Dormi. Un șgomot te deșteptă. Acest șgomot (care te deșteptă, observă bine) n'ascere unui vis care câte odată pare, că duréză mai multe cēsuri și chiar mai multe ȳile. Unul din cele mai curioșe visuri de acest soiț este al lui Bonaparte, primul consul care la 3 Nivose (a patra lună) din anul IX, ducându-se cu trāsura la Operă adormise dela plecarea dela Tuilleries și a fost deșteptat de esplosiunea mașinei infernale, trecând strada Saint-Nicaize.

„Săriți prieteni! strigă el, suntem ciuruiți de glōnțe!“ El visa, că se trag tunuri, împușcături, se vedea pe-o punte înconjurat de vrășmași și, ca în toate casurile când aceste visuri au putut fi analizate, acest vis fusese determinat de o cauză din afară. Un alt exemplu tot așa de curios a fost scris de Alfred Maury în cartea sa. El a visat, că a fost arestat în ȳilele revoluției de către comitetul de salvare, dus la închisóre, dat în judecată, interogată, condamnat la mórte, a fost chemat a doua ȳi diminétă după o lungă noapte de insomnie, legat pe căruța fatală, care pornesce către piața Revoluției. El se urca pe eșafod, se culcă pe scāndură — își simte gâtul băgat în inelul ghilotinei, simte cuțitul rece care-i taie carnea. El se deșteptă. Causa acestui vis era, că un fier dela pat căduse pe gâtul lui. Muma lui, care era lângă dēnsul, convalescent, abia avusese vreme să observe căderea fierului și a perdelei și să-l ridice de pe capul lui, și visul acesta de câte-va secunde se produsese întreg începând din punctul de vedere al causalității cu sfērșitul, pentru-că, tot ca în cazul precedent, senzațiunea din afară îl produsese. S'ar puté cita sute de exemple de acest fel, și la cari s'ar puté adăoga accidentele în cari în timp de una sau două secunde, un înecat, un om care crede, că va muri, un călăreț care cade într'o prăpastie, au revędut întreaga lor viață.

Ce este óre timpul, decât o secundă pôte să pară, că duréză un secol și un secol pôte să trecă într'o secundă? Un an al lumii de pe Neptun duréză 165 de ani de ai noștri. Sunt acești ani mai lungi pentru Neptun decât anii noștri pentru noi?

Și decât Neptun nu este locuit, la ce serveșce acești ani?

Și în spațiul pur, unde nici o mișcare, nici o oscilațiă, nici o rotațiă diurnă, nici o revoluțiune anuală nu însemnáză timpul, cum se pôte mēsură durata lui?

O persónă, care a fost îngropată de viă și care din fericire pentru ea s'a deșteptat în momentul când începuse să se arunce pământ peste cosciug, a povestit îngrozitóreă sa disperare, că nu puté să se desfacă din lințoliu și că era să fiă înmormentată de viă. Vocea i-se oprise în gât. După o mare șfortare a reușit în sfērșit să strige! Nu auđise decât un cuvânt la sfērșitul rugăciunii: Amin! Îndată după acest cuvânt preotul aruncase o mână de țērină.

Pe urmă prietenii stropiseră cosciugul cu apă sfințită. Acest lucru a durat vr'o opt minute timp în care persóna îngropată nu reușise să facă să fiă auđită. Grōza acesta a fost mult mai lungă decât viața sa întrégă.

La ce virstă anii par mai lungi? De sigur, dela dece la cincispredece ani. Un copil care móre la virsta de patru-spredece sau cincispredece ani crede, că a trăit tot așa de mult ca un om de o sută de ani. Pe mēsură ce înaintăm în virstă anii se scurtéză ca perspectiva unei alee de arbori.

Ce să conchidem din această disertațiă decât nu, că mēsură timpului nu are nimic absolut, că e absolut, că ea e relativă cu senzațiunile noastre, că nu e reală, obiectivă, ci numai subiectivă, potrivit impresiilor noastre.

Decă mișcaréa pământului ar merge crescând sau micșora treptat, cine ar observa? Numai astronomii. Anii și ȳilele ar puté să ajungă a fi de două, de dece ori mai scurte sau mai lungi, funcțiunile vieții ar urma același mers și nu

ar fi nimic schimbat pentru impresiile noastre.

Timpul este dér elementul cel mai misterios, cel mai greu de priceput pentru spiritul omenesc. Este cu neputință să i-se dea o definițiă. Este cēsornicul care merge în singurătate.

Mergă cugetarea noastră până la originele formațiunii sistemului universului, înainte de existența pământului: timpul nu exista.

Școbóră-se cugetarea noastră până la sfērșitul lumii noastre, până la stingerea sōrelui și la încetarea vieții pe toate planetele timpul nu va mai exista:

Și de aripi și de cōșă despoiat d'acum
Peste lumile distruse, timpul dorme nemișcat.

Și cu toate astea timpul este totul. Este stoffa din care viața e făcută, este mare factor al evenimentelor, este stăpānul universal și absolut.

ȳiceam adiné-ori, că strămoșii nu mai există. Dér ei există în noi în tot modul. Iuliu Cesar, August, Isus Hristos, stăpānesc peste totă omenirea. Imperiul roman și cristianismul au exercitat influența lor peste lumea întrégă și tot ce se petrece acum nu ar exista fără cauzele anterioare cele mai depărtate.

Rēsboiul din 1870 nu s'ar fi întemplat fără Napoleon I și Ludovic al XIV-lea; ast-fel, că ori-care ar fi evenimentul, pe care l'am cerceta, este opera timpului.

Antinomiă și paradox!

Pentru-ce, vor ȳice spiritele indifereente, pentru-ce să ne gândim ast-fel la probleme de nedeslegat? Ei! numai pentru plăcerea de a cugeta, de a judeca, de a vorbi.

Óre pierdem „timpul“ cugetând?

Nu. Din contră, ni-se pare, că nu este o altă ocupațiă mai nobilă pentru omenire.

Și apoi, decât timpul nu există cum s'ar puté să îl pierdem? Și decât există, ce onóre mai mare pôte să i-se dea decât să îl contempli în față și să cauți a-l cunoșce?

E folositor să cercetezi natura sub toate infățișerile și timpul ca și spațiul nu sunt cele mai neînsemnate, ci din contră, sunt cele mai grandioșe, cele mai imense.

Timpul nu e óre o entitate metafisică incunoștibilă, dirigēnd, organizānd și constituind Universul pretins material și ponderabil?

Nu stăpānesc în fond, toate lucrurile, o putere invizibilă și misterioasă? („Cons.“)

MULTE ȘI DE TOTE.

Barba împératului.

Intre florile, cari se bucură de mare trecere lu toate păturile poporului, primul loc îl ocupă „barba împératului“, numită și „catifelută“ sau „trei frați pătați“ (latinesce viola tricolor). Acesta se cultivă ca flóre de grādină dela 1597 și de atunci s'a înobilat în multe feluri. Adevérata cultivare a barbei împératului datéză însă abia dela 1810. Dela acest timp „barba împératului“ a devenit o flóre de modă, care se produce în mii de varietăți. Există o adevérată întrecere între grādinarii din diferitele țeri, de a produce mereu colorii nouă. Intre Anglia și Francia, Olanda și Germania este un perpetuu rēsboi pentru „barba împératului“. În Anglia un grādinar a produs deja sute de colorii diferite; în Olanda există o întrégă societate pentru cultivarea „barbei împératului“; tot așa de zeloși sunt întru cultivarea micii flori și grādinarii germani și francesi.

Comerciul cu „barba împératului“, atât ca plantă, cât și ca sēminte, este însemnat între numitele țeri; Anglia singură are un esport de vr'o 180.000 mărci.

„Barba împératului“ n'are valóreă sa cea mare numai ca flóre decorativă, ci și ca plantă medicinală încă din timpurile vechi. Rādęcina îi serveșce ca vomitiv și purgativ, foile ei ca ciaiū curățitor de sânge și forméză o parte însemnată în toate mix-

turile de erburii, pe cari le prescriu pās-torii și chirurșii și nu lipsesce nici dintr'o farmacie.

Patruia „barbei împératului“ este Egiptul. Basmurile spun, că la început a fost albă ca zăpada; odată însă o nimeri o săgétă, de a lui Amor, care fusese îndreptată în potruva Diane și de atunci pōrtă o rană de dragoste. Grecii legau multe legende pline de însemnătate de această flóre, cari au trecut cu dēnsa și în evul mediu. Pe lângă acesta „barba împératului“ se consideră și ca simbol al trinității. Într'o mânăstire de trapiști era o catifelută zugrăvită pe un cap de mort, servind ca un fel de „Memento mori“ (Adu-ți aminte de mórte). Mai târziu era considerată ca simbol al credinței. Astăđi și-a pierdut această floriceică ori ce însemnătate mistică.

Numele ei nemțesc însemnáză mamă vitregă (Stiefmütterchen) și este originar din Elveția, unde era cunoscută sub numele de „Schwigerli“, ceea-ce însemna pisnă. Motivul acestei numiri se derivă dela colóreă flórei, care este simbolul invidiei. În timpurile vechi această flóre avea mai multe nume de desmierdare, chiar și decât rosa. Romanii o numiau „flóreă lui Iupiter“, Italianii „mică flacără de iubire“, Englesii „bucuria inimei“, Francesii „gândirea“ (pensée), de unde în România e cunoscută și sub numele de „panseă“ plur. „cavalerii“ și se dau presate de către fete cavalerilor, ca să le păstreze în cărți. În St. Gallen și astăđi pōrtă numele de „Jesusblümchen“ (floricica lui Isus).

*

Palangen pentru oprirea sângelui.

De Paville publică în revista francesă „La Nature“ un articol, în care avertiséză lumea să nu pună țesătură de paiangen pe rane deschise pentru a opri sângele. El relevéză, că în asemenea țesături se găsesc numeroși microbi aduși de vânt și de musce.

Punerea de țesătură de paiangen pe rāni, țare după credința poporului, opresce curgerea sângelui, involvă producerea de bóle infectóse. După observațiile lui Nicard s'au produs în modul acesta chiar și casuri de convulsii.

Nu de mult raporta Pecus, membrul unei societăți veterinare din Paris, despre un cas de variolă la un cal, produs prin aceea, că s'a pus pe o rană dela piciorul lui o pānză de paiangen; membrele calului începură în scurt timp a se umfla, variolă eși la ivélă și medicul veterinar constată, că numita pānză de paiangen a fost luată dintr'un grajd, unde fuseseră vaci bolnave de variolă. De aceea pānză de paiangen nu mai trebuie întrebunțată pentru a opri sângele.

*

Cincinatul din Danemarca.

La ultima schimbare de regim în Danemarca, țerantul deputat Ole Haasen a fost numit ministru al agriculturii.

Un ȳiarist, care a cercetat ȳilele aceștea pe noul ministru la proprietatea sa din provincie, l'a găsit pe cāmp, lucrānd cu rēvnă la seceriș.

Moșia nu tocmai mare, are o întindere de 66 hectare.

Ministrul îngrijesce tocmai ca și înainte toate lucrurile, ba se duce chiar singur în grajd ca să dea mēncare vacilor.

Fiul său lucréză cu ceilalți argași ai curții, fiind plătit cu ceasul, și primesce, ca și ceilalți muncitori, plata sa dela ministru în fiă-care Sāmbată. Și el n'a cerut încă o sporire a salariului, deși șcie foarte bine, că situațiă tatălui său s'a îmbunătățit foarte mult.

Vecinii ministrului se miră, că acesta nu și-a schimbat felul său de trai; dér el răspunde, că e țeran și când nu e ocupat cu afaceri d'ale guvernului, vré să trăiescă și acum ca un țeran modest.

Vedeți, cum sunt țeranii luminați din Danemarca? ȳeranii noștri îndată ce știu două șlove se boeresc de nu le mai ajung cu prājina la nas, își schimbă hainele și nici pe tāt'so nu vré să-l mai cunoșcă.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Calendarul săptămânii.

AUGUST (1901) are 31 zile. MASALAR.

Zilele	Călend. Jul. v.	Călend. Greg.
Dum.	2 M. Mamaut	15 Nicodim
Luni.	3 M. Antim	16 Corn. și Cipr.
Mărti	4 Prof. Moise	17 Lambert
Merc.	5 Prof. Zacharie	18 Iosif Cup.
Joi	6 Arch. Mihail	19 Sidonia
Viner	7 M. Sozonte	20 Eustachius
Sâm.	8 † Născ. Maria	21 Ap. Mateiu

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Septembrie n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.65
Renta de corone ung. 4%	92.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.30
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.25
Bonuri rurale ungare 4%	92.30
Bonuri rurale croate-slavone	93.30
Impr. ung. cu premii	176.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	145.50
Renta de argint austr.	98.50
Renta de hârtie austr.	93.35
Renta de aur austr.	118.95
Losuri din 1860.	140.25
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.44
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	621.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	619.50
Napoleonori.	19.02
Mărci imperiale germane	17.10
London vista	639.25
Paris vista	94.92
Rente de corone austr. 4%	95.50
Note italiene	91.35

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Septembrie n. 1901.

Banota rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român. Cump.	18.70	Vënd.	18.64
Napoleonori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 10 Sept. n. de 44,893 capete, la 11 Septem. n. au intrat 437 capete și au ieșit 512 capete, rămânând la 5 Septemb. n. un număr de 44,818 capete.

Se notează marfa unghurească: veche grea dela 82—84 fil. tinără grea dela 91—92 fil., de mijloc dela 90—92 fil.,

ușoră dela 90—92 fil. — Sârbescă: grea 90—91 fil., de mijloc 89—90 fil., ușoră 89—90 fil. kilogramul.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 13 Septembrie 1901.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grâuul cel mai frumos	13	60
"	Grâu mijlociu	13	20
"	Grâu mai slab	12	80
"	Grâu amestecat	11	40
"	Săcară frumoasă.	7	40
"	Săcară mijlocie.	7	20
"	Orz frumos	6	80
"	Orz mijlociu.	6	40
"	Ovăș frumos.	5	40
"	Ovăș mijlociu	5	—
"	Cucuruz	8	60
"	Mălaiu (meiū)	9	40
"	Mazăre.	16	80
"	Lințe	22	—
"	Fasole	11	20
"	Sămânță de in	27	50
"	Sămânță de cânepă	9	—
"	Cartofi.	1	80
"	Măzărice.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
"	Carne de porc	—	96
"	Carne de berbec	—	72
100 kil.	Său de vită prospăt.	44	—
"	Său de vită topit.	72	—

Med. Univ.

Dr. August de Lemény.

Brașov, Strada Prundului Nr. 5.
Ordinează dela 8—9 a. m. și 2—3 ore p. m.

Dr. Sterie N. Ciurcu

X. Polilkangasse. — Nr. 10. Viena.

Consultațiuni

cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

2 copii de școală

se primesc pe lângă deplină provă la o familie germană în Brașov, Strada Orfanilor Nr. 5, parter la dreapta spre stradă.

Lecții de pian.

Domnișora IRENE MANCIU dă lecții de pian cu un honorar efitin.

Se primesc și eleve în cuartir și cost cu îngrijire conștiințioasă. Locuința Strada orfanilor Nr. 7. (255,2—8)

Comptabil

de totă încrederea, află imediată aplicare în „Librăria“ răposatului Nicolae I. Ciurcu din Brașov. Angajamentul de probă pe 3 luni, ori când îl pot desface, pe lângă o abdicare de 30 de zile. După trecerea termenului de probă corespunzătoare, urmând angajamentul pe timp mai îndelungat cu contract, întărit din partea scaunului orfanal.

Concurentul — bărbat ori femeie — are a-și înainta copiile atestatorilor de serviciu de contabilitate și cunoștința de limbă, la Administrația „Gazetei Transilvaniei“ în Brașov, împărțându-și adresa și condițiunile sub care s'ar angaja. 2—3

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va miroși gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit).

Erezi A. Bartilla (E. Winkler)

VIENA, 19/1, Sommergasse 1.

Să se ceară pretutindenea apă de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se poate căpăta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 20 fil. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capătă în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth și la farmacia ungerul păzitor, Târgul grăului Nr. 7.

DE VÂNDARE

Casele din Scheiū, Strada petrosă Nr. 7 sunt de vânzare din mână liberă. — Informațiuni mai de aproape se pot lua dela d-l Dumitru Pascu, proprietar, Strada Prundului Nr. 47. (2—3.)

Academia comercială din Graz

Curs pentru abiturienți.

Curs comercial de un an pentru abiturienții dela școlile medii seu de asemenea institute de învățământ, cari vor să se aplice la întreprinderi comerciale seu industriale, seu ca universitari (juristi) doresc a-și înmulți cunoștințele

Inceputul 5 Octomvre a. c.

Prospecte detaliate trimite „Direktions-Kanzlei“, Kaiserfeldgasse nr. 25.

4—6.(205)

Director I. Berger.

ȘCOALA privată de muzică „KAISER“

concesionată de înalta autoritate școlară ces. r. Viena, districtul 7, 8 și 11. — Anul școlar al 28-a

Are anual cem la 850 frecuanți din țară și străinătate, profesori distinși, între cari artiști de primul rang. Instrucție comună și privată. CANTUL (operă, concert bisericesc și cor). CLAVIR, și în ori-ce specie de instrumente musicale cu corde seu metalice, în toate ramurile teoretice, cor miest, orchestră, cursuri paralele pentru diletanți, cursuri de cântări bisericești pentru copii. — Curs de 2 ani pentru învățatori de cântări — Curs de 7 luni, pentru pregătire la examenul de stat c. reg. în Viena și Praga, pentru postul invet. de cant la școlile medii și preparanții, precum și la conducerea școlilor de cant private, (59 candidați au depus acest examen, o parte dintre ei cu distincțiune) — Curs pentru orchestră și maeștru de muzică (civile și militare). — Secțiă pentru instrucție teoretică pe cale de corespondență. — Curs special pentru instrucție superioară. Curs ferial și special de 2 luni, (Octomvre — Novembre, Iulie — Septemvre.

Puteri didactice:

Dr. Max Dietz, prof. universitar și membru al comisiei examinătoare de stat ces. reg.: M. Kupfer-Berger cântăreț em. ia opera de curte ces. reg.: Max Jensch; Rosa Kahlig maeștri de muzică; L. Kaiser dir., R. Kaiser, Stef Wahl musician de curte etc.

Prospecte, precum ori și ce informațiuni se dă de către biroul institutului VIENA, VII/1 Zieglergasse 29.

JACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită,

Brașov.

Capital deplin versat: 800.000 Corone.

societar comanditar:

Banca comercială pestană ungară în Budapesta (Pester Ungarische Commercialbank in Budapest.)

Capital deplin versat: 30,000.000 C. Fonduri de rezervă: 24,000.000 Cor.

Ramuri de afaceri:

- Escompte de cambii interne și externe sub condițiunile cele mai avantajoase.
- Efecte de totfelul se cumpără și se vënd după cursul oficios de zi.
- Losuri trase precum și alte hârtii de valoare sortate se escomptează foarte coulant,
- Cupone se rescumpără liber de ori-ce provisiune.
- Monede si sorte de bani străini se cumpără și se vënd în tocmai după cursul oficios de zi.
- Chèquiri și accreditive se edau pe toate piețele europene și transoianice.
- Lombarduri pe hârtii de valoare se dau pe lângă interese corespunzătoare.
- Asigurări de losuri și acții, contra pierderii în cas de sortare încă se primesc. Tarifa de premii la cerere se dă separat.
- Depuneri se primesc spre fructificare în formă de Con o-Curent seu pe termene fixe.
- Depozite de hârtii de valoare și documente spre administrare, spre păstrare și în formă închisă, se primesc pe lângă o taxă neînsemnată,
- Promese se edau pentru toate tragerile. Tragerile se revidéză gratuit.

Tote hârtiile de valoare, cari conform prescrișelor militare sunt admise pentru:

Cauțiuni de căsătorii militare

le putem procura întocmai după cursul eventual de zi.

Cu privire la convertirea (schimbarea) la hârtii de valoare, pentru cauțiuni de căsătorii militare deja existente în alte hârtii de valoare mai sigure și mai rentabile, suntem gata a da ori-ce informațiuni, precum și a lua asupra noastră convertirea pe lângă condițiunile cele mai avantajoase.

7 · 10.(242)

Successorul lui M. & L. László

Iuliu Popp

29 Târgul Inului, Brașov Piața mare 29.

Are onore a recomanda onor. public visitor acestui oraș

PRĂVĂLIA DE MODĂ

bogat asortată cu totfelul de: noutăți, articoli de modă, mătăsării și garniseli de haine, în foarte mare și bogat asortiment.

Cele mai bune, fine și mai elegante CONFEȚIUNI, LINGERII de mode pentru dame, Covore, Pânzării, albituri de masă

cu prețurile fabricii.

TRUSOURI pentru MIRESE

dela cel mai fin, până la cel mai ieftin se escutéză prompt cu prețurile cele mai moderate.

Cu totă stima:

Successorul lui M. & L. László

Iuliu Popp.

(10)

— Mostre, la cerere se trimit gratis și franco. —

Prețuri de fabrică originale.

Linoleum,

Covore,

Perdele,

Couverture,

Stofe de mobile,

recomandă în mare asortiment

cu prețurile cele mai ieftine.

Deposit de fabrică

Robert Weber.

(2-3.)

Cel mai mare asortiment.

Pentru morburile de stomac!

Celor ce prin recedă, inbuibare, mâncări greu de mistuit, ferbițe, prea reci, sau viața neregulată și-au luat un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârcei, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindicătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delată mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delată morburile de stomac deja la început. De aceea se folosesc de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grăță, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, bătaie de inimă, insomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delată intrăruind vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii stricacioase prin esșirea ușoară la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție lănavicioasă a ficatului. Persone cari pătimesc de lipsa de apetit, nervositate, dureri de cap, insomnie, tângese cu inecul Vinul de burueni dă impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănește, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce viață. — Multime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmacile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Cădlea, Țințari, Helchiu, Bód, Feldióra, Ilyfalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zagon, Papolez, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kóhalom, Ugra, Kacza, Zsibek, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholez, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarese, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivásárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmacile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Oberl și Victor Roth trimit 3 sau mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fruct 1500, sirop de cireșe 3200, fincan, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de ințian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constitutive se amestecă.

15 bucăți 3 fl. 05 cr.

In viață nu se mai dă rară ocaziune de a pute cumpăra numai cu 3 fl. 05 cr.

următoreea splendidă

colecțiune de obiecte:

1 pompos orologi de busunar Anker-Remontoir de nickel, sau suflat cu argint, cu capac foarte frumos gravat, cu chiul Maj. Sale Regelui, sau cu a sfintiei Sale Papei, care merge regulat, garanție 3 ani.

1 lanț Goldin adevărat, sau nickel.

2 Inele goldin imit. în faconul cel mai nou, cu brillante imit.

Tote aceste 15 obiecte de podoba, la oaltă cu orologiul Anker-Remontoir costă

numai 3 fl. 05 cr.

Aceste 15 obiecte, dăr în locul orologiului Anker-Remontoir, un alt orologi Patent-Jubileu de Goldin, cari înlocuiesc pe deplin un orologiu de aur, și garanță de 3 ani, costă numai 6 fl. 10 cr. — Ceea ce nu convine, bucuros se înșchimbă, sau se înapoiază banii, astfel că e eschis ori-ce risc. — Asemenea anuncuri sunt imitate.

Comandele se pot face cu bani gata, ori cu ramburs (Nachnahme) dela

E. HOLZER, deposit en gros de orloge și giuvelii.

în **Kracovia,** (Kreka, Stradom 18) în Austria.

Liferantul Asociației oficanților de stat austriaci c. reg.

Prețuri curente ilustrate

se trimite gratis și franco.

2-15

ACADEMIA comercială din GRAZ.

INSTITUT PUBLIC,

ce stă sub inspectiunea directă a înaltului ministeriu de instrucțiune, subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școli medii superioare, a cărui absolvenți au dreptul a servi în armată ca voluntari pe un an.

In 17 Septembrie se începe al 39-lea an școlastic.

Vor fi primiți absolvenți ai școlilor medii inferioare și institute de învățământ egal precum și dela școlile civile (aceștia au a face examen de primire). Scolarii prezenți și cari se înscriu în anul 1901 pe cursul prim, pot încă absolva academia în 3 ani. Pentru cei cu calificație mai inferioară și cari nu posedă îndestul limba germană e înființată o clasă pregătitoare. Dela 1901/1902 această clasă se anectază la organizația nouă de 4 clase ca atât părinții cât și scolarii să aibă toate avantajile, care în viitor vor avea școlile cu patru clase.

La acest institut mai este în legătură și un curs de un an (ce se începe dela 5 Octombrie) pentru abiturienții școlilor medii sup., cari voiesc să se aplice pentru întreprinderi comerciale, industriale, sau pentru academii (jură). Se țin și cursuri de un jumătate de an pentru Domni și Dame separat, ce se începe la 17 Septembrie și 15 Februarie.

Prospecte și alte informațiuni pentru primirea la academie. se pot căpăta dela „Direktionskanzlei“ în GRAZ, Kaiserfeldgasse Nr. 25.

I. Berger, director.

BANCA generală de asigurare mutuală „TRANSYLVANIA“

Fondată la anul 1868 în Sibiu. Fondată la anul 1868

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) contra daunelor de incendii și exploziune, edificii de locuințe și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, cară și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în pașal în condiții avantajoase,

mai departe: biserici, mănăstiri, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) Pe viața omului în combinațiuni deosebit de favorabile, prin cari capitalele asigurate se pot folosi atât pentru asigurarea viitorului familiei (cas de morțe) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului. — Asemenea se pot încheia asigurări de zestre pentru copii, precum și rente viagere.

c) Asigurări de spese de înmormântare în 3 modalități diferite, pentru sume dela 50—400 corone, fără cercetare medicală. În cas de morțe sumele asigurate se solvesc imediat.

Prospecte și formulare de oferte se dau gratuit.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la

Agentura principală a băncii de asigurare

„TRANSYLVANIA“

în Brașov, Strada Mihael Weiss nr. 24.

Agent principal: Heinrich Hermann.

24—52.(100)

Cele mai escelente și recunoscute de bune

Pluguri de oțel cu 1, 2, 3 și 4 brezde.

Grape pentru livezi și mușchi înțuțite și diagonale,

Valatuci pentru câmp, din blech de oțel, neted și ghinduros.

Sămănătoreea „Agricola,”

Mașini de cosit

pentru iarbă, trifoi și cereale.

Greble, pentru fân și seceriș și furci de fân

Aparate-Dörr cu patentă, pentru pome, verdețuri.

Teascuri, pentru Vin și pome și alte scopuri.

Mori pentru struguri și pome.

Masini de curățit bobele de struguri.

Stropitoriū care funcționează de sine pentru nimicirea peronosporci și alte insecte

„SYPHONIA“ SOBE cu căldare transportabilă.

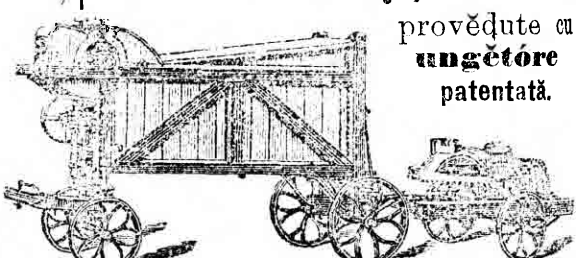
Fabrică și literază după cea mai nouă construcție

PH. MAYFARTH & Co.

kais. u. kön. ausschl. priv. Fabriken landwirtsch. Maschinen, Eisengiesserei und Dampfhammerwerke.

Fondată 1872. WIEN, III Taborstrasse Nr. 71. 750 lucrători.

Distins cu peste 450 medalii de aur și argint la toate esposițiile mai mari. Cataloge și scrisori de recunoștință se trimite gratis. — Se caută reprezentanți și vândători.

provădute cu ungetore patentată.